

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سیاست‌های کلی

برنامه پنج‌ساله ششم توسعه

به انضمام:

- متن ابلاغیه سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه مورخ ۱۳۹۴/۴/۹
- متن نامه ابلاغ رییس جمهور به رییس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
- متن سیاست‌های کلی ابلاغی ارجاعی در ابلاغیه سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه
- زیرنویس‌های توضیحی
- نمایه

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

معاونت هماهنگی برنامه و بودجه

تیر ماه ۱۳۹۴

سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه / سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور / معاونت هماهنگی برنامه و بودجه / دبیرخانه شورای
اقتصاد - تیرماه ۱۳۹۴

عنوان: سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه

تهیه و تنظیم: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور - معاونت هماهنگی برنامه و بودجه - دبیرخانه شورای
اقتصاد -

استفاده از مطالب کتاب با ذکر نام منبع بلامانع است.

مقدمه

در آستانه‌ی ماه‌های آغازین دهه دهم چشم‌انداز ۲۰ ساله‌ی کشور، سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه در تاریخ ۱۳۹۴/۴/۹ توسط رهبر معظم انقلاب برای اجرا ابلاغ گردید. در این ابلاغیه به نکات مهمی چون اتکاء بر توانایی‌های انسانی و طبیعی و امکانات داخلی و فرصت‌های وسیع برآمده از زیرساخت‌های موجود در کشور و بهره‌گیری از مدیریت جهادی و روحیه‌ی انقلابی و تکیه بر اولویت‌های اساسی مندرج در سیاست‌های کلی «اصل ۴۴»، «اقتصاد مقاومتی»، «علم و فناوری»، «نظام اداری» و «جمعیت» تأکید شده است.

این ابلاغیه، مشتمل بر بخش‌های هشتگانه امور اقتصادی (۳۱بند)، امور فناوری اطلاعات و ارتباطات (۷بند)، امور اجتماعی (۱۳بند)، امور دفاعی و امنیتی (۷بند)، امور سیاست خارجی (۵بند)، امور حقوقی و قضایی (۴بند)، امور فرهنگی (۶بند) و امور علم، فناوری و نوآوری (۷بند) است.

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران ضمن تأکید بر مبنا قرارگرفتن این سیاست‌ها، در تدوین برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، مقرر فرمودند از نظرات دستگاه‌های اجرایی، صاحب‌نظران، دانشگاهیان و متخصصین، استفاده شود.

اجرای اهداف سیاست‌های ابلاغی مستلزم طراحی مسیری است که اقتصاد کشور را با جهشی بی‌سابقه به رشد متوسط ۸ درصد در پنج ساله سوم دوره چشم‌انداز ۲۰ ساله برساند و این خود نیازمند ایجاد محیط مساعد کسب و کار، توسعه سرمایه‌گذاری داخلی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی و فراهم آمدن فضای فرهنگی و سیاسی مناسب با رویکرد اقتصاد مقاومتی است.

از آنجا که در سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، به برخی از سیاست‌های کلی ابلاغی دیگر ارجاع شده است، دبیرخانه شورای اقتصاد برای دسترسی آسان به سیاست‌های کلی و ارجاعات مربوط، نسبت به احصا و جانمایی آن‌ها اقدام نموده است.

شایان ذکر است برای دسترسی آسان‌تر به محتوای مندرجات این مجموعه، در انتهای کلمات کلیدی انتخاب و نمایه (ایندکس) آمده است.

این اثر محصل تلاش آقای دکتر مجتبی خالصی رییس دبیرخانه شورای اقتصاد، آقای سعید جلالی و سرکار خانم ولدان از کارشناسان دبیرخانه شورای اقتصاد می‌باشد، بر خود فرض می‌دانم از این تلاش تقدیر و تشکر نمایم.

فرهاد دژپسند

معاون هماهنگی برنامه و بودجه

فهرست تفصیلی

سیاست‌های کلی برنامه پنجساله ششم توسعه کشور

مقدمه

۱ ابلاغیه سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه کشور

- متن نامه ابلاغیه سیاست‌های کلی برنامه پنجساله ششم توسعه مورخ ۱۳۹۴/۴/۹ رهبر معظم انقلاب اسلامی به ریاست جمهوری اسلامی ایران ۳
- متن ابلاغیه سیاست‌های کلی برنامه پنجساله ششم توسعه مورخ ۱۳۹۴/۴/۹ ..... ۵
- ابلاغیه رییس جمهوری به رییس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در خصوص سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه ۱۵

۱۷ پیوست: سیاست‌های کلی ارجاعی در ابلاغیه برنامه ششم توسعه

- ۱- «سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی» ابلاغیه مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۳ رهبر معظم انقلاب ۱۹
- ۲- سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغیه رهبر معظم انقلاب مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۹ ..... ۲۰
- ۳- ابلاغیه سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مورخ ۱۳۸۴/۳/۱ ..... ۲۴
- ۴- ابلاغیه سیاست‌های کلی نظام اداری مورخ ۱۳۸۹/۱/۱۴ ..... ۳۰
- ۵- ابلاغیه سیاست‌های کلی آمایش سرزمین مورخ ۱۳۹۰/۹/۲۱ ..... ۳۲
- ۶- ابلاغیه سیاست‌های کلی نظام در بخش صنعت مورخ ۱۳۹۱/۹/۲۹ ..... ۳۴
- ۷- ابلاغیه سیاست‌های کلی سلامت مورخ ۱۳۹۳/۱/۱۸ ..... ۳۶
- ۸- ابلاغیه سیاست‌های کلی جمعیت مورخ ۱۳۹۳/۲/۳۰ ..... ۳۹
- ۹- ابلاغیه سیاست‌های کلی نظام در خصوص موضوع خودکفایی دفاعی و ... مورخ ۱۳۹۱/۹/۹ ..... ۴۱
- ۱۰- ابلاغیه سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر مورخ ۱۳۸۵/۷/۱۲ ..... ۴۲

۱۱- ابلاغیه سیاست‌های کلی امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات و ارتباطات (افتا) مورخ	۱۳۸۹/۱۱/۲۹
۴۳.....	
۱۲- سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۴	۴۴.....
۱۳- ابلاغیه سیاست‌های کلی سیاست‌های کلی علم و فناوری (نظام آموزش عالی تحقیقات و فناوری) مورخ ۱۳۹۳/۹/۲۶	۴۷.....

ابلاغیه سیاست‌های کلی

برنامه ششم توسعه کشور

« متن نامه ابلاغیه سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه مورخ
۱۳۹۴/۴/۹ رهبر معظم انقلاب اسلامی به ریاست جمهوری اسلامی ایران

جناب آقای دکتر روحانی

رئیس‌جمهور محترم

با سلام و تحیت،

اینک که در آستانه‌ی ماه‌های آغازین دهه دهم چشم‌انداز ۲۰ ساله‌ی کشور^۱ قرار داریم، سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه ابلاغ می‌گردد.

این مجموعه پس از بررسی‌های فراوان و مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام و بر پایه‌ی محورهای سه‌گانه‌ی «اقتصاد مقاومتی»، «پیشسازی در عرصه‌ی علم و فناوری» و «تعالی و مقاوم‌سازی فرهنگی» تنظیم شده است.

اتکاء بر توانایی‌های انسانی و طبیعی و امکانات داخلی و فرصت‌های وسیع برآمده از زیرساخت‌های موجود در کشور و بهره‌گیری از مدیریت جهادی و روحیه‌ی انقلابی و تکیه بر اولویت‌های اساسی آمده در سیاست‌های کلی: «اصل ۴۴»، «اقتصاد مقاومتی»^۲، «علم و فناوری»^۳، «نظام اداری»^۴ و «جمعیت»^۵ و از همه بالاتر توکل به قدرت لایزال الهی می‌تواند ما را به‌رغم تمایل و اراده دشمنان عنود، با تحقق اهداف برنامه ششم در ارائه‌ی

۱ - برای ملاحظه «سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی» ابلاغیه مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۳ به صفحه ۱۹ مراجعه فرمایید.

۲ - برای ملاحظه ابلاغیه سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مورخ ۱۳۸۴/۳/۱ به صفحه ۲۴ مراجعه فرمایید.

۳ - برای ملاحظه ابلاغیه سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغیه مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۹ به صفحه ۲۰ مراجعه فرمایید.

۴ - برای ملاحظه ابلاغیه سیاست‌های کلی علم و فناوری (نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری) مورخ ۱۳۹۳/۹/۲۶ به صفحه ۴۷ مراجعه فرمایید.

۵ - برای ملاحظه ابلاغیه سیاست‌های کلی نظام اداری مورخ ۱۳۸۹/۱/۱۴ به صفحه ۳۰ مراجعه فرمایید.

۶ - برای ملاحظه ابلاغیه سیاست‌های کلی جمعیت مورخ ۱۳۸۹/۰۲/۳۰ به صفحه ۳۹ مراجعه فرمایید.

الگویی برآمده از تفکر اسلامی در زمینه‌ی پیشرفت، که بکلی مستقل از نظام سرمایه‌داری جهانی است، یاری رساند.

در تدوین این سیاست‌ها تلاش شده است با در نظر گرفتن واقعیت‌های موجود در صحنه‌ی داخلی و خارجی، مجموعه‌ای به عنوان سیاست‌های کلی که مبنای تنظیم قانون پنج‌ساله‌ی ششم خواهد بود، تعیین شود که در یک دوره‌ی پنج‌ساله کاملاً دست یافتنی باشد.

مراقبت و دقت نظر جناب‌عالی و سایر مسئولان در قوای سه‌گانه و نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام، اطمینان لازم را برای حُسن اجرای این سیاست‌ها در مراحل تنظیم و اجرای برنامه، تأمین خواهد کرد. لازم است ق‌دردانی خود را از تلاش‌های مجمع تشخیص مصلحت نظام، هیأت دولت، دبیرخانه‌ی مجمع و کارشناسان فعال و همکار در این مجموعه‌ها و سایر دست‌اندرکاران تنظیم و تدوین این سیاست‌ها در روند جدید، ابراز دارم.

نسخه‌ای از این سیاست‌ها هم‌زمان برای مجلس شورای اسلامی و مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال می‌گردد.

سیدعلی خامنه‌ای

۹/ تیر ماه / ۱۳۹۴

◀ متن ابلاغیه سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه مورخ ۱۳۹۴/۴/۹

◀ - امور اقتصادی

- ۱- رشد اقتصادی شتابان و پایدار و اشتغال‌زا به‌گونه‌ای که با بسیج همه امکانات و ظرفیت‌های کشور، متوسط رشد ۸ درصد در طول برنامه محقق شود.
- ۲- بهبود مستمر فضای کسب‌وکار و تقویت ساختار رقابتی و رقابت‌پذیری بازارها.
- ۳- مشارکت و بهره‌گیری مناسب از ظرفیت نهادهای عمومی غیردولتی با ایفای نقش ملی و فراملی آن‌ها در تحقق اقتصاد مقاومتی.
- ۴- توسعه پیوندهای اقتصادی و تجاری متقابل و شبکه‌ای کشور به‌ویژه با کشورهای منطقه آسیای جنوب غربی، تبدیل شدن به قطب تجاری و ترانزیتی و انعقاد پیمان‌های پولی دو و چندجانبه با کشورهای طرف تجارت در چارچوب بندهای ۱۰، ۱۱ و ۱۲ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی^۱.

۱ - بندهای ۱۰، ۱۱ و ۱۲ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغیه مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۹ :

- ۱۰- حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات به‌تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزآوری مثبت از طریق:
  - تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم.
  - گسترش خدمات تجارت خارجی و ترانزیت و زیرساخت‌های موردنیاز.
  - تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات.
  - برنامه‌ریزی تولید ملی متناسب با نیازهای صادراتی، شکل‌دهی بازارهای جدید، و تنوع‌بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورها به‌ویژه با کشورهای منطقه.
  - استفاده از سازوکار مبادلات تهاتری برای تسهیل مبادلات در صورت نیاز.
  - ایجاد ثبات رویه و مقررات در مورد صادرات با هدف گسترش پایدار سهم ایران در بازارهای هدف.
- ۱۱- توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج.
- ۱۲- افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور از طریق:
  - توسعه پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان به‌ویژه همسایگان.
  - استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف‌های اقتصادی.
  - استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای.

۵- گسترش و تعمیق نظام جامع تأمین مالی و ابزارهای آن (بازار پول، بازار سرمایه و بیمه‌ها) با مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی و خارجی و افزایش سهم مؤثر بازار سرمایه در جهت توسعه سرمایه‌گذاری و ثبات و پایداری و کاهش خطرپذیری فعالیت‌های تجاری و اقتصادی کشور با تأکید بر ارتقاء شفافیت و سلامت نظام مالی.

۶- تأمین مالی فعالیت‌های خرد و متوسط به وسیله نظام بانکی.

۷- ارتقاء کیفی و کمی نظام جامع صنعت بیمه و ابزارهای آن (بازارهای رقابتی، بیمه اتکایی و...) با مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی و خارجی به منظور توسعه سرمایه‌گذاری و ثبات و پایداری و کاهش خطرپذیری فعالیت‌های تجاری و اقتصادی کشور.

۸- جذب سرمایه ایرانیان خارج از کشور و سرمایه‌گذاران خارجی با ایجاد انگیزه و مشوق‌های لازم.

۹- اعمال نظارت کامل و فراگیر بانک مرکزی بر بازار و مؤسسات پولی، بانکی و اعتباری و ساماندهی مؤسسات و بازارهای غیرمتمشکل پولی و مالی در جهت ارتقاء شفافیت و سلامت و کاهش نسبت مطالبات غیرجاری به تسهیلات.

۱۰- تغییر نگاه به نفت و گاز و درآمدهای حاصل از آن، از منبع تأمین بودجه عمومی به «منابع و سرمایه‌های زاینده اقتصادی» و دائمی شدن اساسنامه صندوق توسعه ملی با تنفیذ اساسنامه موجود و واریز سالانه ۳۰ درصد از منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز به صندوق توسعه ملی و افزایش حداقل ۲ واحد درصد سالیانه به آن.

۱۰-۱- استقلال مدیریت حساب‌ها از بانک مرکزی.

۱۰-۲- ارائه تسهیلات از منابع صندوق توسعه ملی به بخش‌های غیردولتی به صورت ارزی.

۱۰-۳- استقلال مصارف صندوق توسعه ملی از تکالیف بودجه‌ای و قوانین عادی.

۱۰-۴- سپرده‌گذاری ارزی حداکثر ۲۰ درصد از منابع ورودی صندوق، نزد بانک‌های عامل در قبال اخذ خط اعتباری ریالی از بانک‌های مذکور برای ارائه تسهیلات ریالی به بخش کشاورزی، صنایع کوچک و متوسط و تعاونی با معرفی صندوق توسعه ملی.

۱۱- تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز و کاهش شدت انرژی.

- ۱۲- حمایت از تأسیس شرکت‌های غیردولتی برای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های اکتشاف (نه مالکیت)، بهره‌برداری و توسعه میادین نفت و گاز کشور به‌ویژه میادین مشترک در چارچوب سیاست‌های کلی اصل ۴۴.^۱
- ۱۳- افزایش سهم انرژی‌های تجدیدپذیر و نوین و گسترش نیروگاه‌های پراکنده و کوچک مقیاس.
- ۱۴- تحقق کامل هدفمندی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی.
- ۱۵- واگذاری طرح‌های جمع‌آوری، مهار، کنترل و بهره‌برداری از گازهای همراه تولید در کلبه میادین نفت و تأسیسات صنعت نفت به مردم.
- ۱۶- افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز و توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (بر اساس شاخص شدت مصرف انرژی).
- ۱۷- دانش‌بنیان نمودن صنایع بالادستی و پایین‌دستی نفت و گاز با تأسیس و تقویت شرکت‌های دانش‌بنیان برای طراحی، مهندسی، ساخت، نصب تجهیزات و انتقال فناوری به منظور افزایش خودکفایی.
- ۱۸- افزایش مستمر ضریب بازیافت و برداشت نهایی از مخازن و چاه‌های نفت و گاز.
- ۱۹- تقسیم کار و تعیین نقش ملی در مناطق، استان‌ها، نواحی و سواحل و جزایر کشور با رعایت الزامات آن در چارچوب سیاست‌های کلی مربوط^۲، به منظور افزایش تولید ثروت ملی و حمایت دولت از سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه‌یافته و روستایی.
- ۲۰- اتخاذ برنامه‌ها و اقدامات اجرایی جهت توسعه روستایی کشور برای تثبیت جمعیت و تشویق مهاجرت به مناطق روستایی و عشایری (کانون تولید و ارزش‌آفرینی) با برنامه‌ریزی و مدیریت بهینه در سطح ملی، منطقه‌ای و محلی، تعیین سهم واقعی در توزیع منابع و ارتقاء شأن و منزلت اجتماعی، ایجاد فرصت‌های جدید اقتصادی و حمایت‌های ویژه از فعالیت‌های کارآفرینی و اشتغال‌زایی مزیت‌دار بومی و مقاوم‌سازی تأسیسات و زیرساخت‌ها و اماکن روستایی با تأکید بر بند ۹ سیاست‌های کلی کشاورزی^۳.

۱ - برای ملاحظه ابلاغیه سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مورخ ۱۳۸۴/۳/۱ به صفحه ۲۴ مراجعه فرمایید.

۲ - برای ملاحظه ابلاغیه سیاست‌های کلی آمایش سرزمین مورخ ۱۳۹۰/۹/۲۱ به صفحه ۳۲ مراجعه فرمایید.

۳ - بند ۹ ابلاغیه سیاست‌های کلی نظام در بخش کشاورزی مورخ ۱۳۹۱/۹/۲۹: "۹- ارتقاء سطح درآمد و زندگی روستاییان، کشاورزان و عشایر، توسعه پایدار روستاها و مناطق کشاورزی و رفع فقر با تقویت زیرساخت‌های مناسب تولید و تنوع‌بخشی و گسترش فعالیت‌های مکمل و اقتصادی به‌ویژه صنایع تبدیلی و روستایی و خدماتی نوین."

- ۲۱- توسعه اقتصاد دریایی جنوب کشور در محور چابهار - خرمشهر با تأکید بر سواحل مکران.
- ۲۲- برنامه‌ریزی برای دستیابی به ضریب جینی ۰/۴۳.
- ۲۳- توسعه بازارهای دریایی و ایجاد مناطق مهم اقتصادی در زمینه‌های دارای مزیت.
- ۲۴- اولویت بخش ریلی در توسعه حمل و نقل و ایجاد مزیت رقابتی برای آن.
- ۲۵- توسعه حمل و نقل ریلی باری با اولویت تجهیز شبکه و پایانه‌های باری و اتصال شبکه به مراکز بزرگ اقتصادی، تجاری و صنعتی و مبادی ورودی و خروجی مهم کشور و شبکه‌های ریلی منطقه‌ای و جهانی به‌ویژه کریدور شمال - جنوب با هدف توسعه صادرات و ترانزیت بار.
- ۲۶- افزایش نرخ رشد ارزش‌افزوده بخش‌های صنعت، معدن و صنایع معدنی و افزایش صادرات محصولات آن با اجرای سیاست‌های کلی صنعت و معدن^۱.
- ۲۷- دانش‌بنیان نمودن شیوه تولید و محصولات صنعتی و خدمات وابسته به آن، نشان‌سازی تجاری و تقویت حضور در بازارهای منطقه و جهان.
- ۲۸- اولویت دادن به حوزه‌های راهبردی صنعتی (از قبیل صنایع نفت، گاز، پتروشیمی، حمل و نقل، مواد پیشرفته، ساختمان، فناوری اطلاعات و ارتباطات، هوافضا، دریا، آب و کشاورزی) و افزایش ضریب نفوذ فناوری‌های پیشرفته در آن‌ها.
- ۲۹- اولویت دادن به تأمین مواد موردنیاز صنایع داخلی کشور با تأکید بر تکمیل ظرفیت زنجیره ارزش‌افزوده مواد معدنی و اجرای بند ۳ سیاست‌های کلی معدن^۲.
- ۳۰- تدوین و اجرای سند جامع و نقشه راه تحول نظام استانداردسازی کشور و مدیریت کیفیت.
- ۳۱- استقرار نظام جامع و کارآمد آمار و اطلاعات کشور.

◀ - امور فناوری اطلاعات و ارتباطات

- ۳۲- کسب جایگاه برتر منطقه در توسعه دولت الکترونیک در بستر شبکه ملی اطلاعات.
- ۳۳- توسعه محتوی در فضای مجازی بر اساس نقشه مهندسی فرهنگی کشور تا حداقل پنج برابر وضعیت کنونی و بومی‌سازی شبکه‌های اجتماعی.

۱ - برای ملاحظه ابلاغیه سیاست‌های کلی نظام در بخش صنعت مورخ ۱۳۹۱/۹/۲۹ به صفحه ۳۴ مراجعه فرمایید.

۲ - همان مرجع

۳۴- ایجاد، تکمیل و توسعه شبکه ملی اطلاعات و تأمین امنیت آن، تسلط بر دروازه‌های ورودی و خروجی فضای مجازی و پالایش هوشمند آن و ساماندهی، احراز هویت و تحول در شاخص ترافیکی شبکه به طوری که ۵۰ درصد آن داخلی باشد.

۳۵- بهره‌گیری از موقعیت ممتاز کشور با هدف تبدیل ایران به مرکز تبادلات پستی و ترافیکی ارتباطات و اطلاعات منطقه و گسترش حضور در بازارهای بین‌المللی.

۳۶- حضور مؤثر و هدفمند در تعاملات بین‌المللی فضای مجازی.

۳۷- افزایش سهم سرمایه‌گذاری زیرساختی در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات تا رسیدن به سطح کشورهای برتر منطقه.

۳۸- توسعه فناوری فضایی با طراحی، ساخت، آزمون، پرتاب و بهره‌برداری از سامانه‌های فضایی و حفظ و بهره‌برداری حداکثری از نقاط مداری کشور.

◀ - امور اجتماعی

۳۹- ارتقاء سلامت اداری و اقتصادی و مبارزه با فساد در این عرصه با تدوین راهبرد ملی مبارزه با فساد و تصویب قوانین مربوط.

۴۰- استقرار نظام جامع، یکپارچه، شفاف، کارآمد و چند لایه تأمین اجتماعی کشور.

۴۱- توانمندسازی و خودتکائی اقشار و گروه‌های محروم در برنامه‌های مربوط به رفاه و تأمین اجتماعی.

۴۲- ارتقاء کیفیت و اصلاح ساختار بیمه‌های تأمین اجتماعی پایه (شامل بیمه درمان، بازنشستگی، ازکارافتادگی و...) برای آحاد مردم.

۴۳- اجرای سیاست‌های کلی سلامت^۱ با تصویب قوانین و مقررات لازم با تأکید بر:

۴۳-۱- تهیه پیوست سلامت برای قوانین مرتبط و طرح‌های کلان توسعه‌ای.

۴۳-۲- اصلاح ساختار نظام سلامت بر اساس بند ۷ سیاست‌های کلی سلامت^۲.

۱ - برای ملاحظه ابلاغیه سیاست‌های کلی سلامت مورخ ۱۳۹۳/۱/۱۸ به صفحه ۳۶ مراجعه فرمایید

۲ - بند ۷ سیاست‌های کلی سلامت مورخ ۱۳۹۳/۱/۱۸: " ۷- تفکیک وظایف تولید، تأمین مالی و تدارک خدمات در حوزه سلامت با هدف پاسخگویی، تحقق عدالت و ارائه خدمات درمانی مطلوب به مردم به شرح ذیل:

۱- ۷- تولید نظام سلامت شامل سیاست‌گذاری‌های اجرایی، برنامه‌ریزی‌های راهبردی، ارزشیابی و نظارت توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

- ۳-۴۳- تأمین منابع مالی پایدار برای بخش سلامت و توسعه کمی و کیفی بیمه‌های سلامت.
- ۴-۴۳- افزایش و بهبود کیفیت و ایمنی خدمات و مراقبت‌های جامع و یکپارچه سلامت در قالب شبکه بهداشتی و درمانی منطبق بر نظام سطح‌بندی و ارجاع.
- ۴۴- توسعه تربیت بدنی و ورزش همگانی.
- ۴۵- فرهنگ‌سازی و ایجاد زمینه‌ها و ترتیبات لازم برای تحقق سیاست‌های کلی جمعیت^۱.
- ۴۶- تقویت نهاد خانواده و جایگاه زن در آن و استیفای حقوق شرعی و قانونی بانوان در همه عرصه‌ها و توجه ویژه به نقش سازنده آنان.
- ۴۷- اولویت دادن به ایثارگران انقلاب اسلامی در تسهیلات مالی و فرصت‌ها و امکانات و مسؤولیت‌های دولتی در صحنه‌های مختلف فرهنگی و اقتصادی.
- ۴۸- هویت‌بخشی به سیمای شهر و روستا و بازآفرینی و روزآمدسازی معماری اسلامی - ایرانی.
- ۴۹- سامان‌بخشی مناطق حاشیه‌نشین و پیشگیری و کنترل ناهنجاری‌های عمومی ناشی از آن.
- ۵۰- توسعه پایدار صنعت ایران‌گردی به گونه‌ای که ایران‌گردهای خارجی تا پایان برنامه ششم به حداقل پنج برابر افزایش یابد.

۵۱- حمایت از صنایع دستی و صیانت از میراث فرهنگی کشور.

◀ - امور دفاعی و امنیتی

- ۵۲- افزایش توان دفاعی در تراز قدرت منطقه‌ای در جهت تأمین منافع و امنیت ملی با تخصیص حداقل ۵ درصد بودجه عمومی کشور برای بنیه دفاعی.
- ۵۳- ارتقاء توان بازدارندگی کشور با:
- ۱-۵۳- توسعه توان موشکی و فناوری‌ها و ظرفیت تولید سلاح‌ها و تجهیزات عمده دفاعی برترساز با توان بازدارندگی و متناسب با انواع تهدیدات.
- ۲-۵۳- گسترش هوشمندانه و مصون‌سازی پدافند غیرعامل با اجرای کامل پدافند غیرعامل در مراکز حیاتی و حساس کشور.

۲-۷- مدیریت منابع سلامت از طریق نظام بیمه با محوریت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و همکاری سایر مراکز و نهادها.

۳-۷- تدارک خدمات توسط ارائه‌کنندگان خدمت در بخش‌های دولتی، عمومی و خصوصی.

۴-۷- هماهنگی و ساماندهی امور فوق مطابق سازوکاری است که قانون تعیین خواهد کرد.

۱ - برای ملاحظه ابلاغیه سیاست‌های کلی جمعیت مورخ ۱۳۸۹/۲/۳۰ به صفحه ۳۹ مراجعه فرمایید.

- ۵۳-۳- افزایش ظرفیت‌های قدرت نرم و دفاع سایبری و تأمین پدافند و امنیت سایبری برای زیرساخت‌های کشور در چارچوب سیاست‌های کلی مصوب^۱.
- ۵۴- تقویت کمی و کیفی بسیج مستضعفان.
- ۵۵- تأمین امنیت پایدار مناطق مرزی با انسداد کامل نرم‌افزاری و سخت‌افزاری، توسعه و تقویت یگان‌های مرزبانی، مشارکت‌دهی مرزنشینان در طرح‌های امنیتی، توسعه فعالیت‌های اطلاعاتی و تقویت دیپلماسی مرزی.
- ۵۶- برنامه‌ریزی برای کاهش جرم و جنایت با هدف کاهش ۱۰ درصدی سالانه مصادیق مهم آن.
- ۵۷- مبارزه همه‌جانبه با مواد مخدر و روانگردان‌ها در چارچوب سیاست‌های کلی ابلاغی^۲ و مدیریت مصرف با هدف کاهش ۲۵ درصدی اعتیاد تا پایان برنامه.
- ۵۸- پیشگیری و مقابله با قاچاق کالا و ارز از مبادی ورودی تا محل عرضه آن در بازار.

◀ - امور سیاست خارجی

- ۵۹- حفظ و افزودن بر دستاوردهای سیاسی جمهوری اسلامی در منطقه آسیای جنوب غربی.
- ۶۰- اولویت دادن به دیپلماسی اقتصادی با هدف توسعه سرمایه‌گذاری خارجی، ورود به بازارهای جهانی و دستیابی به فناوری برای تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی^۳ و سند چشم‌انداز.
- ۶۱- توسعه کمی و کیفی رسانه‌های فرامرزی با زبان‌های رایج بین‌المللی.
- ۶۲- ایجاد زمینه‌های لازم در جهت جلب سرمایه و توان علمی و تخصصی ایرانیان خارج از کشور در توسعه ملی و تأثیر بر سیاست‌های نظام سلطه در دفاع از منافع ملی.
- ۶۳- بهره‌گیری حداکثری از روش‌ها و ابزارهای دیپلماسی نوین و عمومی.

- ۱ - برای ملاحظه ابلاغیه سیاست‌های کلی نظام در خصوص موضوع حدکفایی دفاعی و امنیتی مورخ ۱۳۹۱/۹/۹ به صفحه ۴۱ مراجعه فرمایید.
- ۲ - برای ملاحظه ابلاغیه سیاست‌های کلی نظام در خصوص مبارزه با مواد مخدر مورخ ۱۳۸۵/۷/۱۲ به صفحه ۴۲ مراجعه فرمایید.
- ۳ - برای ملاحظه ابلاغیه سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی به صفحه ۲۰ مراجعه فرمایید.

◀ - امور حقوقی و قضایی

۶۴- بازنگری در قوانین جزایی به منظور کاستن از محکومیت به حبس و تبدیل آن به مجازات‌های دیگر و متناسب‌سازی مجازات‌ها با جرایم.

۶۵- بهبود بخشیدن به وضعیت زندان‌ها و بازداشتگاه‌ها.

۶۶- حمایت قضائی مؤثر در تضمین حقوق مالکیت و استحکام قراردادها به منظور توسعه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و سرمایه‌گذاری خارجی.

۶۷- توسعه ثبت رسمی اسناد و املاک و مالکیت‌های معنوی و ثبت رسمی مالکیت‌های دولت و مردم بر املاک و اراضی کشور در نظام کاداستر و گسترش فناوری‌های نوین در ارائه خدمات ثبتی.

◀ - امور فرهنگی

۶۸- تلاش شایسته برای تبیین ارزش‌های انقلاب اسلامی و دفاع مقدس و دستاوردهای جمهوری اسلامی.

۶۹- ارائه و ترویج سبک زندگی اسلامی - ایرانی و فرهنگ‌سازی درباره اصلاح الگوی مصرف و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی.

۷۰- اجرای نقشه مهندسی فرهنگی کشور و تهیه پیوست فرهنگی برای طرح‌های مهم^۳.

۷۱- حمایت مادی و معنوی از هنرمندان، نوآوران، محققان و تولیدکنندگان آثار و محصولات فرهنگی و هنری مقوم اخلاق، فرهنگ و هویت اسلامی - ایرانی.

۷۲- حضور مؤثر نهادهای فرهنگی دولتی و مردمی در فضای مجازی به منظور توسعه و ترویج فرهنگ، مفاهیم و هویت اسلامی - ایرانی و مقابله با تهدیدات.

۷۳- توجه ویژه به توسعه و تجلی مفاهیم، نمادها و شاخص‌های هویت اسلامی - ایرانی در ساختارهای سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور.

۱ - برای ملاحظه ابلاغیه سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف ابلاغیه مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۴ به صفحه ۴۴ مراجعه فرمایید.

۲ - مصوبه نقشه مهندسی فرهنگی کشور مصوبه شماره ۹۲/۲۳۴۹/دش مورخ ۱۳۹۲/۳/۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی

۳ - نظام‌نامه پیوست فرهنگی طرح‌های مهم و کلان کشور (مصوب جلسه ۷۳۲ مورخ ۱۳۹۲/۱/۲۱) مصوبه شماره ۹۲/۳۸۰۷/دش مورخ ۱۳۹۲/۴/۱۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی

◀ - امور علم، فناوری و نوآوری

- ۷۴- دستیابی به رتبه اول منطقه در علم و فناوری و تثبیت آن با اهتمام به تحقق سیاست‌های کلی علم و فناوری^۱.
- ۷۵- اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش^۲ و تأکید بر دوران تحصیلی کودکی و نوجوانی.
- ۷۶- افزایش سهم آموزش‌های مهارتی در نظام آموزشی کشور.
- ۷۷- توسعه علوم پایه و تحقیقات بنیادی، نظریه‌پردازی و نوآوری در چارچوب سیاست‌های کلی علم و فناوری و نقشه جامع علمی کشور^۳.
- ۷۷-۱- ساماندهی نظام ملی آمار و اطلاعات علمی، پژوهشی و فناوری جامع و کارآمد.
- ۷۷-۲- تحول و ارتقاء علوم انسانی به‌ویژه تعمیق شناخت معارف دینی و مبانی انقلاب اسلامی.
- ۷۸- تنظیم رابطه متقابل تحصیل با اشتغال و متناسب‌سازی سطوح و رشته‌های تحصیلی با نقشه جامع علمی کشور و نیازهای تولید و اشتغال.
- ۷۹- گسترش همکاری و تعامل فعال، سازنده و الهام‌بخش در حوزه علم و فناوری با سایر کشورها و مراکز علمی و فنی معتبر منطقه‌ای و جهانی به‌ویژه جهان اسلام و توسعه تجارت و صادرات محصولات دانش‌بنیان.
- ۸۰- توسعه و ساماندهی نظام ملی نوآوری و حمایت از پژوهش‌های مسأله‌محور و تجاری‌سازی پژوهش و نوآوری، و توسعه نظام جامع تأمین مالی در جهت پاسخ به نیاز اقتصاد دانش‌بنیان.

۱ - برای ملاحظه ابلاغیه سیاست‌های کلی علم و فناوری (نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری) مورخ ۱۳۹۳/۹/۲۶ به صفحه ۴۷ مراجعه فرماید.

۲ - سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مصوبه شماره ۱۴۲۷۵/۹۰/دش مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۱ (مصوب جلسه ۷۰۴ مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

۳ - نقشه جامع علمی کشور مصوب ششصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی

◀ ابلاغیه رییس جمهوری به رییس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در خصوص سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه

جناب آقای دکتر نوبخت

معاون محترم رییس‌جمهور و رییس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه مصوب مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» ابلاغ می‌گردد. مقتضی است با مدنظر قرار دادن این سیاست‌ها، برنامه توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی پنج‌ساله طبق اصول ۱۳۴ و ۱۲۶ قانون اساسی با مشارکت دستگاه‌های اجرایی، صاحب‌نظران، دانشگاهیان و متخصصین تهیه شود. با توجه به جهت‌گیری‌های اساسی در این سیاست‌ها و رعایت اولویت‌های مورد تأکید در برنامه دولت تدبیر و امید، لایحه تقدیمی به مجلس شورای اسلامی شامل مواردی باشد که برای اجرای برنامه، نیاز به قانون دارد. بدیهی است دستیابی به اهداف بلندی که در این سیاست‌ها ترسیم شده است، مستلزم طراحی مسیر تحولی است که اقتصاد کشور را با جهشی بی‌سابقه به رشد متوسط ۸ درصد در پنج‌ساله سوم دوره چشم‌انداز ۲۰ ساله برساند و این خود نیازمند ایجاد محیط مساعد کسب‌وکار، توسعه سرمایه‌گذاری داخلی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی و فراهم آمدن فضای فرهنگی و سیاسی مناسب با رویکرد اقتصاد مقاومتی است که بی‌شک با تفضل الهی و همدلی و همکاری مردم و دولت و همه نهادها و قوای دیگر امکان‌پذیر خواهد شد. لازم است با تشکیل ستاد برنامه، سازوکار و زمان‌بندی لازم را ارائه نموده و منظم‌اً پیشرفت کار را به اینجانب گزارش نمایید.

حسن روحانی

رییس جمهوری اسلامی ایران

پیوست

سیاست‌های کلی ارجاعی در

ابلاغیه برنامه ششم توسعه

۱- «سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی»

ابلاغیه مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۳ رهبر معظم انقلاب

ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

با سلام و تحیت و تشکر از کوشش آن مجمع محترم، اینک سند نهایی متن چشم‌انداز بیست‌ساله، که مبنای سیاست‌های کلی چهار برنامه پنج‌ساله‌ی آینده است، به آن مجمع ابلاغ می‌گردد. نسخه‌ای از این سند برای هر یک از رؤسای سه‌گانه ارسال خواهد شد.

سید علی خامنه‌ای

۱۳۸۲/۸/۱۳

«چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی»

با اتکال به قدرت لایزال الهی و در پرتو ایمان و عزم ملی و کوشش برنامه‌ریزی شده و مدبرانه جمع و در مسیر تحقق آرمان‌ها و اصول قانون اساسی، در چشم‌انداز بیست‌ساله:

جامعه‌ی ایرانی در افق این چشم‌انداز چنین ویژگی‌هایی خواهد داشت:

- توسعه‌یافته، متناسب با مقتضیات فرهنگی، جغرافیایی و تاریخی خود، و متکی بر اصول اخلاقی و ارزش‌های اسلامی، ملی و انقلابی، با تأکید بر مردم‌سالاری دینی، عدالت اجتماعی، آزادی‌های مشروع، حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها، و بهره‌مند از امنیت اجتماعی و قضایی.

- برخوردار از دانش پیشرفته، توانا در تولید علم و فناوری، متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه اجتماعی و تولید ملی.

- امن، مستقل و مقتدر با سامان دفاعی مبتنی بر بازدارندگی همه‌جانبه و پیوستگی مردم و حکومت.

- برخوردار از سلامت، رفاه، امنیت غذایی، تأمین اجتماعی، فرصت‌های برابر، توزیع متناسب درآمد، نهاد مستحکم خانواده، به دور از فقر، فساد، تبعیض و بهره‌مند از محیط‌زیست مطلوب.

- فعال، مسئولیت‌پذیر، ایثارگر، مؤمن، رضایتمند، برخوردار از وجدان کاری، انضباط، روحیه‌ی تعاون و سازگاری اجتماعی، متعهد به انقلاب و نظام اسلامی و شکوفایی ایران و مفتخر به ایرانی بودن.

- دست‌یافته به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه‌ی آسیای جنوب غربی (شامل آسیای میانه، قفقاز، خاورمیانه و کشورهای همسایه) با تأکید بر جنبش نرم‌افزاری و تولید علم، رشد پرشتاب و مستمر اقتصادی، ارتقاء نسبی درآمد سرانه و رسیدن به اشتغال کامل.

- الهام‌بخش، فعال و مؤثر در جهان اسلام با تحکیم الگوی مردم‌سالاری دینی، توسعه‌ی کارآمد، جامعه اخلاقی، نواندیشی و پویایی فکری و اجتماعی، تأثیرگذار بر همگرایی اسلامی و منطقه‌ای بر اساس تعالیم اسلامی و اندیشه‌های امام خمینی (ره).

- دارای تعامل سازنده و مؤثر با جهان بر اساس اصول عزت، حکمت و مصلحت.

ملاحظه:

در تدوین و تصویب برنامه‌های توسعه و بودجه‌های سالیانه، این نکته موردتوجه قرار گیرد که شاخص‌های کمی کلان آن‌ها از قبیل: نرخ سرمایه‌گذاری، درآمد سرانه، تولید ناخالص ملی، نرخ اشتغال و تورم، کاهش فاصله درآمد میان دهک‌های بالا و پایین جامعه، رشد فرهنگ و آموزش و پژوهش و توانایی‌های دفاعی و امنیتی، باید متناسب با سیاست‌های توسعه و اهداف و الزامات چشم‌انداز، تنظیم و تعیین گردد و این سیاست‌ها و هدف‌ها به‌صورت کامل مراعات شود.

۲- سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغیه رهبر معظم انقلاب مورخ

۱۳۹۲/۱۱/۲۹

بسم‌الله الرحمن الرحيم

ایران اسلامی با استعدادهای سرشار معنوی و مادی و ذخایر و منابع غنی و متنوع و زیرساخت‌های گسترده و مهم‌تر از همه، برخوردار از نیروی انسانی متعهد و کارآمد و دارای عزم راسخ برای پیشرفت، اگر از الگوی اقتصادی بومی و علمی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی که همان اقتصاد مقاومتی است، پیروی کند نه تنها بر همه مشکلات اقتصادی فائق می‌آید و دشمن را که با تحمیل یک جنگ اقتصادی تمام‌عیار در برابر این ملت بزرگ صف‌آرایی کرده، به شکست و عقب‌نشینی وا می‌دارد، بلکه خواهد توانست در جهانی که مخاطرات و بی‌اطمینانی‌های ناشی از تحولات خارج از اختیار، مانند بحران‌های مالی، اقتصادی، سیاسی و ... در آن رو به افزایش است، با حفظ دستاوردهای کشور در زمینه‌های مختلف و تداوم پیشرفت و تحقق آرمان‌ها و اصول قانون اساسی و سند چشم‌انداز بیست ساله، اقتصاد متکی به دانش و فناوری، عدالت بنیان، درون‌زا و برون‌گرا، پویا و پیشرو را محقق سازد و الگویی الهام‌بخش از نظام اقتصادی اسلام را عینیت بخشد.

اکنون با مذاقه لازم و پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی که در ادامه و تکمیل سیاست‌های گذشته، خصوصاً سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و با چنین نگاهی تدوین شده و راهبرد حرکت صحیح اقتصاد کشور به سوی این اهداف عالی است، ابلاغ می‌گردد.

لازم است قوای کشور بی‌درنگ و با زمان‌بندی مشخص، اقدام به اجرای آن کنند و با تهیه قوانین و مقررات لازم و تدوین نقشه راه برای عرصه‌های مختلف، زمینه و فرصت مناسب برای نقش‌آفرینی مردم و همه فعالان اقتصادی را در این جهاد مقدس فراهم آورند تا به فضل الهی حماسه اقتصادی ملت بزرگ ایران نیز همچون حماسه سیاسی در برابر چشم جهانیان رخ نماید. از خداوند متعال توفیق همگان را در این امر مهم خواستارم.

سیدعلی خامنه‌ای

۲۹/ بهمن ماه/ ۱۳۹۲

ابلاغیه سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۹

با هدف تأمین رشد پویا و بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با رویکردی جهادی، انعطاف‌پذیر، فرصت‌ساز، مولد، درون‌زا، پیشرو و برون‌گرا ابلاغ می‌گردد:

۱- تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به منظور توسعه کارآفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیتهای اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط.

۲- پیشتازی اقتصاد دانش‌بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری به منظور ارتقاء جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش‌بنیان در منطقه.

۳- محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان‌ها و به‌کارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور.

۴- استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی.

۵- سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف متناسب با نقش آن‌ها در ایجاد ارزش، به‌ویژه با افزایش سهم سرمایه انسانی از طریق ارتقاء آموزش، مهارت، خلاقیت، کارآفرینی و تجربه.

۶- افزایش تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی (به‌ویژه در اقلام وارداتی)، و اولویت دادن به تولید محصولات و خدمات راهبردی و ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص.

۷- تأمین امنیت غذا و درمان و ایجاد ذخایر راهبردی با تأکید بر افزایش کمی و کیفی تولید (مواد اولیه و کالا).

۸- مدیریت مصرف با تأکید بر اجرای سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف و ترویج مصرف کالاهای داخلی همراه با برنامه‌ریزی برای ارتقاء کیفیت و رقابت‌پذیری در تولید.

۹- اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور با هدف پاسخگویی به نیازهای اقتصاد ملی، ایجاد ثبات در اقتصاد ملی و پیشگامی در تقویت بخش واقعی.

۱۰- حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات به‌تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزآوری مثبت از طریق:

- تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم.
- گسترش خدمات تجارت خارجی و ترانزیت و زیرساخت‌های موردنیاز.
- تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات.
- برنامه‌ریزی تولید ملی متناسب با نیازهای صادراتی، شکل‌دهی بازارهای جدید، و تنوع‌بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورها به‌ویژه با کشورهای منطقه.
- استفاده از سازوکار مبادلات تهاتری برای تسهیل مبادلات در صورت نیاز.
- ایجاد ثبات رویه و مقررات در مورد صادرات با هدف گسترش پایدار سهم ایران در بازارهای هدف.
- ۱۱- توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج.

۱۲- افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور از طریق:

- توسعه پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان به‌ویژه همسایگان.
- استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف‌های اقتصادی.

- استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای.
- ۱۳- مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز از طریق:
  - انتخاب مشتریان راهبردی.
  - ایجاد تنوع در روش‌های فروش.
  - مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش.
  - افزایش صادرات گاز.
  - افزایش صادرات برق.
  - افزایش صادرات پتروشیمی.
  - افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی.
- ۱۴- افزایش ذخایر راهبردی نفت و گاز کشور به منظور اثرگذاری در بازار جهانی نفت و گاز و تأکید بر حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولید نفت و گاز، به‌ویژه در میادین مشترک.
- ۱۵- افزایش ارزش‌افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (بر اساس شاخص شدت مصرف انرژی) و بالا بردن صادرات برق، محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی با تأکید بر برداشت صیانتی از منابع.
- ۱۶- صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زائد.
- ۱۷- اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی.
- ۱۸- افزایش سالانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و گاز تا قطع وابستگی بودجه به نفت.
- ۱۹- شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و ...
- ۲۰- تقویت فرهنگ جهادی در ایجاد ارزش‌افزوده، تولید ثروت، بهره‌وری، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری و اشتغال مولد و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی به اشخاص دارای خدمات برجسته در این زمینه.
- ۲۱- تبیین ابعاد اقتصاد مقاومتی و گفتمان سازی آن به‌ویژه در محیط‌های علمی، آموزشی و رسانه‌ای و تبدیل آن به گفتمان فراگیر و رایج ملی.

- ۲۲- دولت مکلف است برای تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با هماهنگ‌سازی و بسیج پویای همه امکانات کشور، اقدامات زیر را معمول دارد:
- شناسایی و به‌کارگیری ظرفیت‌های علمی، فنی و اقتصادی برای دسترسی به توان آفندی و اقدامات مناسب.
  - رصد برنامه‌های تحریم و افزایش هزینه برای دشمن.
  - مدیریت مخاطرات اقتصادی از طریق تهیه طرح‌های واکنش هوشمند، فعال، سریع و به هنگام در برابر مخاطرات و اختلال‌های داخلی و خارجی.
- ۲۳- شفاف و روان‌سازی نظام توزیع و قیمت‌گذاری و روزآمدسازی شیوه‌های نظارت بر بازار.
- ۲۴- افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن.

۳- ابلاغیه سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مورخ ۱۳۸۴/۳/۱

- سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مطابق بند ۱ اصل ۱۱۰ ابلاغ می‌گردد لازم است نکاتی را در این زمینه یادآور شوم:
- ۱- اجرای این سیاست‌ها مستلزم تصویب قوانین جدید و بعضاً تغییراتی در قوانین موجود است؛ لازم است دولت و مجلس محترم در این زمینه با یکدیگر همکاری نمایند.
  - ۲- نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام بر حسن اجرای این سیاست‌ها با اتخاذ تدابیر لازم و همکاری دستگاه‌های مسئول و ارائه گزارش‌های نظارتی هر سال در وقت معین مورد تأکید است.
  - ۳- در مورد «سیاست‌های کلی توسعه بخش‌های غیردولتی از طریق واگذاری فعالیت‌ها و بنگاه‌های دولتی» پس از دریافت گزارش‌ها و مستندات و نظریات مشورتی تفصیلی مجمع راجع به رابطه خصوصی‌سازی با هریک از عوامل ذیل اصل ۴۴، نقش عوامل مختلف در ناکارآمدی بعضی از بنگاه‌های دولتی، آثار انتقال هر یک از فعالیت‌های صدر اصل ۴۴ و بنگاه‌های مربوط به بخش‌های غیردولتی، میزان آمادگی بخش‌های غیردولتی و ضمانت‌ها و راه‌های اعمال حاکمیت دولت، اتخاذ تصمیم خواهد شد. انشاءالله.

سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

- با توجه به ذیل اصل ۴۴ قانون اساسی و مفاد اصل ۴۳ و به منظور شتاب بخشیدن به رشد اقتصاد ملی، گسترش مالکیت در سطح عموم مردم به منظور تأمین عدالت اجتماعی، ارتقاء کارایی بنگاه‌های اقتصادی و

بهره‌وری منابع مادی و انسانی و فناوری، افزایش رقابت‌پذیری در اقتصاد ملی، افزایش سهم بخش‌های خصوصی و تعاونی در اقتصاد ملی، کاستن از بار مالی و مدیریتی دولت در تصدی فعالیت‌های اقتصادی، افزایش سطح عمومی اشتغال، تشویق اقشار مردم به پس‌انداز و سرمایه‌گذاری و بهبود درآمد خانوارها. مقرر می‌گردد:

الف) سیاست‌های کلی توسعه بخش‌های غیردولتی و جلوگیری از بزرگ شدن بخش دولتی (با اعمال الحاقیه ۱۲/۱۰/۱۳۸۷)

۱- دولت حق فعالیت اقتصادی جدید خارج از موارد صدر اصل (۴۴) را ندارد و موظف است هرگونه فعالیت (شامل تداوم فعالیت‌های قبلی و بهره‌برداری از آن) را که مشمول عناوین صدر اصل (۴۴) نباشد، حداکثر تا پایان برنامه پنج‌ساله چهارم (سالانه ۲۰٪ کاهش فعالیت) به بخش‌های تعاونی و خصوصی و عمومی غیردولتی واگذار کند. با توجه به مسئولیت نظام در حُسن اداره کشور، تداوم و شروع فعالیت ضروری خارج از عناوین صدر اصل (۴۴) توسط دولت، بنا به پیشنهاد هیئت‌وزیران و تصویب مجلس شورای اسلامی برای مدت معین مجاز است. اداره و تولید محصولات نظامی، انتظامی و اطلاعاتی نیروهای مسلح و امنیتی که جنبه محرمانه دارد، مشمول این حکم نیست.

۲- سرمایه‌گذاری، مالکیت و مدیریت در زمینه‌های مذکور در صدر اصل (۴۴) قانون اساسی به شرح ذیل توسط بنگاه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی و بخش‌های تعاونی و خصوصی مجاز است:

۱- صنایع بزرگ، صنایع مادر (ازجمله صنایع بزرگ پایین‌دستی نفت و گاز) و معادن بزرگ (به‌استثنای نفت و گاز).

۲- فعالیت بازرگانی خارجی در چارچوب سیاست‌های تجاری و ارزی کشور.

۲-۳- بانکداری توسط بنگاه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های تعاونی سهامی عام و شرکت‌های سهامی عام مشروط به تعیین سقف سهام هر یک از سهام‌داران با تصویب قانون.

۲-۴- بیمه.

۲-۵- تأمین نیرو، شامل تولید و واردات برق برای مصارف داخلی و صادرات.

۲-۶- کلیه امور پست و مخابرات به‌استثنای شبکه‌های مادر مخابراتی، امور واگذاری فرکانس و شبکه‌های

اصلی تجزیه و مبادلات و مدیریت توزیع خدمات پایه پستی.

۲-۷- راه و راه‌آهن.

۲-۸- هواپیمایی (حمل و نقل هوایی) و کشتی‌رانی (حمل و نقل دریایی).

سهم بهینه بخش‌های دولتی و غیردولتی در فعالیت‌های صدر اصل (۴۴)، با توجه به حفظ حاکمیت دولت و استقلال کشور و عدالت اجتماعی و رشد و توسعه اقتصادی، طبق قانون تعیین می‌شود.

۱۳۸۷/۱۰/۱۲) ۲- ۹- ایجاد و بهره‌برداری سدهای بزرگ و شبکه‌های بزرگ آبرسانی با حفظ کلیه حقوق حقایقه بران

◀ (ب) متن ابلاغیه در خصوص سیاست‌های کلی بخش تعاونی

- ۱- افزایش سهم بخش تعاونی در اقتصاد کشور به ۲۵٪ تا آخر برنامه پنج‌ساله پنجم.
- ۲- اقدام مؤثر دولت در ایجاد تعاونی‌ها برای بیکاران در جهت اشتغال مولد.
- ۳- حمایت دولت از تشکیل و توسعه تعاونی‌ها از طریق روش‌هایی از جمله؛ تخفیف مالیاتی، ارایه تسهیلات اعتباری حمایتی به وسیله کلیه مؤسسات مالی کشور و پرهیز از هرگونه دریافت اضافی دولت از تعاونی‌ها نسبت به بخش خصوصی.
- ۴- رفع محدودیت از حضور تعاونی‌ها در تمامی عرصه‌های اقتصادی از جمله بانکداری و بیمه.
- ۵- تشکیل بانک توسعه تعاون با سرمایه دولت با هدف ارتقاء سهم بخش تعاونی در اقتصاد کشور.
- ۶- حمایت دولت از دستیابی تعاونی‌ها به بازار نهایی و اطلاع‌رسانی جامع و عادلانه به این بخش.
- ۷- اعمال نقش حاکمیتی دولت در قالب امور سیاست‌گذاری و نظارت بر اجرای قوانین موضوعه و پرهیز از مداخله در امور اجرایی و مدیریتی تعاونی‌ها.
- ۸- توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و سایر حمایت‌های لازم به منظور افزایش کارآمدی توانمندسازی تعاونی‌ها.
- ۹- انعطاف و تنوع در شیوه‌های افزایش سرمایه و توزیع سهام در بخش تعاونی و اتخاذ تدابیر لازم به نحوی که علاوه بر تعاونی‌های متعارف، امکان تأسیس تعاونی‌های جدید در قالب شرکت سهامی عام با محدودیت مالکیت هر یک از سهامداران به سقف معینی که حدود آن را قانون تعیین می‌کند، فراهم شود.
- ۱۰- حمایت دولت از تعاونی‌ها متناسب با تعداد اعضا.
- ۱۱- تأسیس تعاونی‌های فراگیر ملی برای تحت پوشش قرار دادن سه دهک اول جامعه به منظور فقرزدایی.

◀ ج) ابلاغیه در خصوص سیاست‌های کلی توسعه بخش‌های غیردولتی

از طریق واگذاری فعالیت‌ها و بنگاه‌های دولتی که در تاریخ ۱۳۸۵/۰۴/۱۲ به روسای سه قوه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ابلاغ گردیده است.

بسم الله الرحمن الرحيم

با توجه به ضرورت شتاب گرفتن رشد و توسعه اقتصادی کشور مبتنی بر اجرای عدالت اجتماعی و فقرزدایی در چارچوب چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور

- تغییر نقش دولت از مالکیت و مدیریت مستقیم بنگاه به سیاست‌گذاری و هدایت و نظارت
- توانمندسازی بخش‌های خصوصی و تعاونی در اقتصاد و حمایت از آن جهت رقابت کالاها در بازارهای بین‌المللی

- آماده‌سازی بنگاه‌های داخلی جهت مواجهه هوشمندانه با قواعد تجارت جهانی در یک فرآیند تدریجی و هدفمند

- توسعه سرمایه انسانی دانش و پایه و متخصص
- توسعه و ارتقای استانداردهای ملی و انطباق نظام‌های ارزیابی کیفیت با استانداردهای بین‌المللی
- جهت‌گیری خصوصی‌سازی در راستای افزایش کارایی و رقابت‌پذیری و گسترش مالکیت عمومی و بنا بر پیشنهاد مجمع تشخیص مصلحت نظام، بند ج سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مطابق بند ۱ اصل ۱۱۰ ابلاغ می‌گردد.

واگذاری ۸۰٪ از سهام بنگاه‌های دولتی مشمول صدر اصل ۴۴ به بخش‌های خصوصی شرکت‌های تعاونی سهامی عام و بنگاه‌های عمومی غیردولتی به شرح ذیل مجاز است:

۱- بنگاه‌های دولتی که در زمینه‌های معادن بزرگ، صنایع بزرگ و صنایع مادر (از جمله صنایع بزرگ پایین‌دستی نفت و گاز) فعال هستند به‌استثنای شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های استخراج و تولید نفت خام و گاز

۲- بانک‌های دولتی به‌استثنای بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک ملی ایران، بانک سپه، بانک صنعت و معدن، بانک کشاورزی، بانک مسکن و بانک توسعه صادرات

۳- شرکت‌های بیمه دولتی به‌استثنای بیمه مرکزی و بیمه ایران

۴- شرکت‌های هواپیمایی و کشتیرانی به‌استثنای سازمان هواپیمایی کشوری و سازمان بنادر و کشتیرانی

- ۵- بنگاه‌های تأمین نیرو به‌استثنای شبکه‌های اصلی انتقال برق
- ۶- بنگاه‌های پستی و مخابراتی به‌استثنای شبکه‌های مادر مخابراتی، امور واگذاری فرکانس و شبکه‌های اصلی تجزیه و مبادلات و مدیریت توزیع خدمات پایه پستی
- ۷- صنایع وابسته به نیروهای مسلح به‌استثنای تولیدات دفاعی و امنیتی ضروری به تشخیص فرمانده کل قوا

◀ الزامات واگذاری:

- (الف) قیمت‌گذاری سهام از طریق بازار بورس انجام می‌شود
- (ب) فراخوان عمومی با اطلاع‌رسانی مناسب جهت ترغیب و تشویق عموم به مشارکت و جلوگیری از ایجاد انحصار و رانت اطلاعاتی صورت پذیرد.
- (ج) جهت تضمین بازدهی مناسب سهام شرکت‌های مشمول واگذاری اصلاحات لازم در خصوص بازار، قیمت‌گذاری محصولات و مدیریت مناسب بر اساس قانون تجارت انجام گردد.
- (د) واگذاری سهام شرکت‌های مشمول طرح در قالب شرکت‌های مادر تخصصی و شرکت‌های زیرمجموعه با کارشناسی همه‌جانبه صورت گیرد.
- (ه) به منظور اصلاح مدیریت و افزایش بهره‌وری بنگاه‌های مشمول واگذاری با استفاده از ظرفیت‌های مدیریتی کشور، اقدامات لازم جهت جذب مدیران باتجربه، متخصص و کارآمد انجام پذیرد.
- فروش اقساطی حداکثر ۵٪ از سهام شرکت‌های مشمول بند «ج» به مدیران و کارکنان شرکت‌های فوق مجاز است.
- (و) با توجه به ابلاغ بند «ج» سیاست‌های کلی اصل ۴۴ و تغییر وظایف حاکمیتی، دولت موظف است نقش جدید خود در سیاست‌گذاری، هدایت و نظارت بر اقتصاد ملی را تدوین و اجرا نماید.
- (ی) تخصیص درصدی از منابع واگذاری جهت حوزه‌های نوین با فناوری پیشرفته در راستای وظایف حاکمیتی مجاز است.

سید علی خامنه‌ای

◀ (د) سیاست‌های کلی واگذاری

۱- الزامات واگذاری :

۱- توانمندسازی بخش‌های خصوصی و تعاونی بر ایفای فعالیت‌های گسترده و اداره بنگاه‌های اقتصادی بزرگ.

۱- ۲ نظارت و پشتیبانی مراجع ذی‌ربط بعد از واگذاری برای تحقق اهداف واگذاری.

۱- ۳ استفاده از روش‌های معتبر و سالم واگذاری با تأکید بر بورس، تقویت تشکیلات واگذاری، برقراری جریان شفاف اطلاع‌رسانی، ایجاد فرصت‌های برابر برای همه، بهره‌گیری از عرضه تدریجی سهام شرکت‌های بزرگ در بورس به منظور دستیابی به قیمت پایه سهام.

۱- ۴ ذی‌نفع نبودن دست‌اندرکاران واگذاری و تصمیم‌گیرندگان دولتی در واگذاری‌ها.

۱- ۵ رعایت سیاست‌های کلی بخش تعاونی در واگذاری‌ها.

۲- مصارف درآمدهای حاصل از واگذاری :

۲- ۱ وجوه حاصل از واگذاری سهام بنگاه‌های دولتی به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و در قالب برنامه‌ها و بودجه‌های مصوب به ترتیب زیر مصرف می‌شود:

۲- ۱ ایجاد خوداتکایی برای خانواده مستضعف و محروم و تقویت تأمین اجتماعی.

۲- ۲ اختصاص ۳۰٪ از درآمدهای حاصل از واگذاری به تعاونی‌های فراگیر ملی به منظور فقرزدایی.

۲- ۳ ایجاد زیربنای اقتصادی با اولویت مناطق کمتر توسعه‌یافته.

۲- ۴ اعطای تسهیلات (وجوه اداره شده) برای تقویت تعاونی‌ها و نوسازی و بهسازی بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی با اولویت بنگاه‌های واگذاری شده و نیز برای سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی در توسعه مناطق کمتر توسعه‌یافته.

۲- ۵ مشارکت شرکت‌های دولتی با بخش‌های غیردولتی تا سقف ۴۹٪ به منظور توسعه اقتصادی مناطق کمتر توسعه‌یافته.

۲- ۶ تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام شرکت‌های دولتی با رعایت بند «الف» این سیاست‌ها.

◀ (ه) سیاست‌های کلی اعمال حاکمیت و پرهیز از انحصار:

۱- تداوم اعمال حاکمیت عمومی دولت پس از ورود بخش‌های غیردولتی از طریق سیاست‌گذاری و اجرای

قوانین و مقررات و نظارت به‌ویژه در مورد اعمال موازین شرعی و قانونی در بانک‌های غیردولتی.

- ۲- جلوگیری از نفوذ و سیطره بیگانگان بر اقتصاد ملی.
- ۳- جلوگیری از ایجاد انحصار توسط بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی از طریق تنظیم و تصویب قوانین و مقررات.

۴- ابلاغیه سیاست‌های کلی نظام اداری مورخ ۱۳۸۹/۱/۱۴

- ۱- نهادینه‌سازی فرهنگ‌سازمانی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی و کرامت انسانی و ارج نهادن به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی.
- ۲- عدالت محوری در جذب، تداوم خدمات و ارتقای منابع انسانی.
- ۳- بهبود معیارها و روزآمدی روش‌های گزینش منابع انسانی به منظور جذب نیروی انسانی توانمند، متعهد و شایسته و پرهیز از تنگ‌نظری‌ها و نگرش‌های سلیقه‌ای و غیرحرفه‌ای.
- ۴- دانش‌گرایی و شایسته‌سالاری مبتنی بر اخلاق اسلامی در نصب و ارتقای مدیران.
- ۵- ایجاد زمینه رشد معنوی منابع انسانی و بهسازی و ارتقای سطح دانش، تخصص و مهارت‌های آنان.
- ۶- رعایت عدالت در نظام پرداخت و جبران خدمات با تأکید بر عملکرد توانمندی، جایگاه و ویژگی‌های شغل و شاغل و تأمین حداقل معیشت با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی.
- ۷- زمینه‌سازی جذب و نگهداری نیروهای متخصص در استان‌های کمتر توسعه‌یافته و مناطق محروم.
- ۸- حفظ کرامت و عزت و تأمین معیشت بازنشستگان و مستمری‌بگیران و بهره‌گیری از نظرات و تجارب مفید آن‌ها.
- ۹- توجه به استحکام خانواده و ایجاد تعادل بین کار و زندگی افراد در نظام اداری.
- ۱۰- چابک‌سازی، متناسب‌سازی و منطقی ساختن تشکیلات نظام اداری در جهت تحقق اهداف چشم‌انداز.
- ۱۱- انعطاف‌پذیری و عدم تمرکز اداری و سازمانی با رویکرد افزایش اثربخشی، سرعت و کیفیت خدمات کشوری.
- ۱۲- توجه به اثربخشی و کارایی در فرآیندها و روش‌های اداری به منظور تسریع و تسهیل در ارائه خدمات کشوری.
- ۱۳- عدالت محوری، شفافیت و روزآمدی در تنظیم و تنقیح قوانین و مقررات اداری.

- ۱۴- کل‌نگری، همسوسازی، هماهنگی و تعامل اثربخش دستگاه‌های اداری به منظور تحقق اهداف فرابخشی و چشم‌انداز.
- ۱۵- توسعه نظام اداری الکترونیک و فراهم آوردن الزامات آن به منظور ارائه مطلوب خدمات عمومی.
- ۱۶- دانش‌بنیان کردن نظام اداری از طریق به‌کارگیری اصول مدیریت دانش و یکپارچه‌سازی اطلاعات، با ابتناء بر ارزش‌های اسلامی.
- ۱۷- خدمات‌رسانی برتر، نوین و کیفی به منظور ارتقای سطح رضایتمندی و اعتماد مردم.
- ۱۸- شفاف‌سازی و آگاهی بخشی نسبت به حقوق و تکالیف متقابل مردم و نظام اداری با تأکید بر دسترسی آسان و ضابطه‌مند مردم به اطلاعات صحیح.
- ۱۹- زمینه‌سازی برای جذب و استفاده از ظرفیت‌های مردمی در نظام اداری.
- ۲۰- قانون‌گرایی، اشاعه فرهنگ مسئولیت‌پذیرش اداری و اجتماعی، پاسخگویی و تکریم ارباب رجوع و شهروندان و اجتناب از برخورد سلیقه‌ای و فردی در کلیه فعالیت‌ها.
- ۲۱- نهادینه‌سازی وجدان کاری، انضباط اجتماعی، فرهنگ خودکنترلی، امانت‌داری، صرفه‌جویی، ساده زیستی و حفظ بیت‌المال.
- ۲۲- تنظیم روابط و مناسبات اداری بر اساس امنیت روانی، اجتماعی، اقتصادی، بهداشتی، فرهنگی و نیز رفاه نسبی آحاد جامعه.
- ۲۳- حفظ حقوق مردم و جبران خسارت‌های وارده بر اشخاص حقیقی و حقوقی در اثر قصور یا تقصیر در تصمیمات و اقدامات خلاف قانون و مقررات در نظام اداری.
- ۲۴- ارتقای سلامت نظام اداری و رشد ارزش‌های اخلاقی در آن از طریق اصلاح فرآیندهای قانونی و اداری، بهره‌گیری از امکانات فرهنگی و به‌کارگیری نظام مؤثر پیشگیری و برخورد با تخلفات.
- ۲۵- کارآمد سازی و هماهنگی ساختارها و شیوه‌های نظارت و کنترل در نظام اداری و یکپارچه‌سازی اطلاعات.
- ۲۶- حمایت از روحیه نوآوری و ابتکار و اشاعه فرهنگ و بهبود مستمر به منظور پویایی نظام اداری.
- مخاطبان محترم این سیاست‌ها (روسای محترم سه قوه، نیروهای مسلح، مسئولان نهادهای غیردولتی) موظف‌اند زمان‌بندی مشخص برای عملیاتی شدن آن را تهیه و پیشرفت آن را در فواصل زمانی معین گزارش نمایند.

لازم به توضیح است که موارد پیشنهادی سیاست‌های کلی نظام اداری پس از بررسی کارشناسی در دبیرخانه و شورای مجمع در سال ۱۳۸۶ جمع‌بندی و به محضر مقام معظم رهبری تقدیم شد.

۵- ابلاغیه سیاست‌های کلی آمایش سرزمین مورخ ۱۳۹۰/۹/۲۱

الف- توسعه منابع انسانی به عنوان رکن اصلی آمایش سرزمین از طریق:

- ۱- تربیت انسان‌های سالم، با انگیزه، شاداب، متدین، وطن‌دوست، جمع‌گرا، نظم‌پذیر و قانون‌گرا.
- ۲- ارتقاء سطح آموزش، پژوهش و بهره‌وری نیروی کار در جهت افزایش سهم منابع انسانی در ترکیب عوامل مؤثر در تولید ثروت ملی.
- ۳- برقراری تناسب کمی و کیفی جمعیت و استقرار متعادل آن در پهنه سرزمین و تعمیر و گسترش شبکه‌های ارتباطی و اطلاعاتی.
- ۴- بهبود شاخص‌های توسعه انسانی با تأکید بر تدین، شکوفایی استعدادها و خلاقیت‌ها، گسترش سلامت و ارتقای سطح دانش عمومی.

ب- توجه به یکپارچگی ملی و سرزمینی و تقویت هویت اسلامی - ایرانی و مدیریت سرزمین از طریق:

- ۱- استفاده مؤثر از موقعیت، میراث تاریخی و جاذبه‌های فرهنگی و طبیعی کشور در مسیر اهداف توسعه، تقویت گردشگری و حفاظت از سوابق تاریخی.
- ۲- تنظیم اثربخش رابطه دولت و مردم و افزایش سازمان‌یافته سهم مردم در امور کشور با توجه به سیاست‌های کلی مصوب در بخش «وحدت و همبستگی ملی»، «امنیت ملی» و اقوام و مذاهب».
- ۳- تعامل سازنده میان ارزش‌ها و مزیت‌های مناطق گوناگون کشور با استفاده از ظرفیت‌های فرهنگی، آموزشی، اقتصادی و انگیزه‌های ملی و اقدام در جهت تفویض اختیارات مناسب قانونی به سطوح منطقه‌ای و محلی با رعایت تمرکز امور سیاست‌گذاری و حاکمیتی.

ج- ارتقای کارایی و بازدهی اقتصادی و تسهیل روابط درونی و بیرونی اقتصاد کشور با:

- ۱- تقسیم کار ملی با توجه به استعدادهای طبیعی و خلق مزیت‌های جدید در مناطق مختلف کشور.
- ۲- هم‌افزایی مزیت‌های کشور، نوسازی بخش کشاورزی متناسب با منابع تولید و پهنه‌بندی اقلیمی، اصلاح و تکمیل زنجیره‌های تولید صنعتی، سازمان‌دهی بخش خدمات نوین و تولید کالا و خدمات دانش‌پایه.

۳- فراهم آوردن زمینه‌های مناسب مدیریتی و زیربنایی در مناطق مختلف و ارتقاء مستمر سطح شاخص بهره‌وری ملی و افزایش سهم منابع انسانی در تولید ثروت ملی متناسب با استعداد مناطق کشور.

د- دستیابی به تعادل‌های منطقه‌ای متناسب با قابلیت‌ها و توان‌های هر منطقه با توجه به نکات زیر:

۱- ایجاد امکانات عادلانه و فرصت‌های برابر و رفع تبعیض ناروا در مناطق کشور.

۲- تعیین نقش ملی و فرامرزی مناطق مختلف کشور برای رسیدن به تعادل‌های منطقه‌ای و تقویت وحدت و یکپارچگی ملی.

۳- فراهم آوردن زمینه‌های مناسب برای افزایش سهم جمعیت و فعالیت در مناطق کم تراکم با اولویت مناطق شرقی و جنوبی کشور.

ه- سامان بخشی فضای مناسب مراکز زیست و فعالیت به‌ویژه در مناطق مرزی با تأکید بر مشارکت مؤثر مردم با:

۱- ساماندهی، مدیریت کلان و نظارت مستمر بر پیشرفت و آبادانی کشور با ایجاد شبکه به هم پیوسته مناطق اسکان و فعالیت‌های ملی و تعریف نقش و کارکرد فراملی هریک از آن‌ها در جهت تحقق اهداف چشم‌انداز و اصول آمایش سرزمین.

۲- تقویت هدفمند عوامل پیشرفت و آبادانی در مناطق حساس و ویژه با توجه به ملاحظات دفاعی، امنیتی، فرهنگی، اجتماعی و زیست‌محیطی و افزایش نقش و فعالیت مردم در فرآیند توسعه.

۳- توسعه هماهنگی جزایر و سواحل جنوب و شمال کشور با بهره‌گیری از ظرفیت استان‌های همجوار، موقعیت جغرافیایی، زیربنای اساسی، منابع دریایی و نفت و گاز و استقرار صنایع مرتبط، پشتیبان و انرژی‌بر و توسعه بازرگانی، گردشگری، آموزش عالی، فنی- حرفه‌ای و تحقیقات با تقویت تعامل فراملی (طی ده سال در قالب دو برنامه پنج‌ساله).

۴- توسعه هماهنگ مناطق مرزی در شرق و غرب کشور با تقویت امور زیربنایی و بهره‌گیری از مزیت‌های نسبی جهت توسعه ظرفیت ملی گردشگری، آموزشی، بازرگانی و تعامل فرامرزی.

و- رعایت ملاحظات امنیتی و دفاعی در استقرار جمعیت و فعالیت در سرزمین با تکیه بر:

۱- انتخاب مکان‌های مناسب و استقرار مراکز زیست و فعالیت و همچنین مراکز حیاتی و حساس، متناسب با ملاحظات اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی به‌ویژه امنیتی و پدافند غیرعامل.

۲- ارتقاء فعالیت‌های توسعه‌ای ملی و استانی در مناطق مرزی با اعطای مشوق‌های اقتصادی و تقویت زیربناها و استقرار مناسب جمعیت و تقویت نیروهای نظامی و انتظامی متناسب با تهدیدات.

۳- ساماندهی سطوح خدمات و استقرار جمعیت در کشور با توجه به مدیریت سوانح طبیعی، حوادث و منابع آب و رعایت شرایط زمین‌شناسی جهت افزایش ضریب ایمنی تأسیسات زیربنایی و حیاتی و ابنیه مراکز جمعیتی و شهرها و روستاها.

۴- تقویت همگرایی، یکپارچگی ملی، وحدت و پیوندهای اجتماعی با ارتقاء سطح توسعه‌یافتگی مناطق مختلف کشور و ایجاد قطب‌ها و کانون‌های توسعه.

۵- پیشگیری از مهاجرت‌های بی‌رویه به مراکز استان‌ها با تدابیر لازم.

ز- استفاده از موقعیت ممتاز جغرافیایی در جهت کسب جایگاه شایسته منطقه‌ای و جهانی از طریق:

۱- تعامل و همکاری با کشورهای منطقه و جهان به‌ویژه حوزه تمدن ایرانی- اسلامی با تقویت نقش آفرینی سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و امنیتی کشور در جهت تأمین منافع ملی یا مشترک.

۲- تقویت شبکه ریلی و راه‌های ارتباطی اصلی و شریانی سرزمین و تبدیل کشور به مرکز عبور و مرور هوایی منطقه برای ترانزیت کالا و مسافر و نیز ایفای نقش مرکزیت مبادله انرژی (نفت، گاز، برق) و مخابرات در منطقه به منظور حفظ امنیت و منافع ملی.

۳- جلب مشارکت کشورهای منطقه در طراحی، سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های مشترک در زمینه‌های مختلف به‌ویژه اقتصادی و زیربنایی در جهت تأمین منافع مشترک منطقه‌ای.

۴- ایجاد و تقویت نهادها و تشکل‌های منطقه‌ای در زمینه‌های گوناگون به‌ویژه علمی، فرهنگی، اقتصادی، و زیست‌محیطی با بهره‌گیری از عناصر هویت ایرانی- اسلامی.

۵- انتخاب تعدادی از کلان‌شهرها، بنادر و جزایر مستعد کشور و تجهیز آن‌ها به خدمات پیشرفته ارتباطی و اطلاعاتی برای پذیرش نقش فراملی.

۶- ایفای نقش محوری در تعاملات علمی- فنی با منطقه و سایر کشورها با صدور خدمات فنی، مهندسی و آموزشی.

ح - حفظ، احیا و بهره‌وری بهینه از سرمایه‌ها، منابع طبیعی تجدیدشونده و حفظ محیط‌زیست در طرح‌های توسعه.

۶- ابلاغیه سیاست‌های کلی نظام در بخش صنعت مورخ ۱۳۹۱/۹/۲۹

۱- افزایش سهم بخش صنعت در تولید داخلی و افزایش ارزش‌افزوده بخش صنعت، با :

- دستیابی به رشد مطلوب سرمایه‌گذاری صنعتی
- انتخاب فرآیندهای صنعتی دانش‌محور
- ارتقاء منزلت کار، تلاش و کارآفرینی.
- ۲- افزایش توان رقابت‌پذیری صنعت ملی، بر اساس :
  - گسترش مالکیت و مدیریت بخش غیردولتی
  - رعایت اندازه اقتصادی بنگاه‌ها
  - لغو امتیازات خاص و انحصارات غیر ضرور.
- ۳- افزایش بهره‌وری عوامل تولید به‌ویژه نیروی کار و سرمایه
- ۴- ارتقاء سطح فناوری صنایع کشور و دستیابی به فناوری‌های پیشرفته و راهبردی، با :
  - گسترش تحقیق و توسعه
  - ایجاد قدرت طراحی
  - تقویت همکاری مراکز علمی، آموزشی، پژوهشی و صنعتی کشور
  - تعامل سازنده با مراکز پیشرفته علمی و صنعتی جهان
  - بهره‌گیری از مزیت‌های نسبی موجود و کشف و آفرینش مزیت‌های جدید نسبی و رقابتی
- ۵- توسعه تشکل‌های تخصصی و افزایش نقش آن‌ها در تصمیم‌سازی‌ها با نهادینه‌سازی داورهای تخصصی و حرفه‌ای.
- ۶- انسجام و تعادل منطقه‌ای در کشور، از طریق : حمایت و ایجاد زیرساخت‌ها و زیربناها و برقراری مشوق‌های مناسب با رعایت اصول آمایش سرزمینی و امنیتی.
- ۷- رشد مستمر صادرات کالا و خدمات صنعتی کشور، با:
  - ارتقاء کیفیت کالاها
  - شناسایی و تحصیل بازار
  - حمایت‌های مؤثر مالی، سیاسی و مقرراتی از صادرات صنعتی.
- ۸- گسترش صنایع دستی به‌ویژه صنایع دارای محتوای فرهنگی و هنری و بهره‌گیری از صنعت گردشگری.
- ۹- ایجاد خوشه‌های صنعتی، از طریق : تقویت صنایع کوچک و متوسط و برقراری پیوند آن‌ها با صنایع بزرگ به منظور هم‌افزایی صنعت و ارتقاء توان رقابتی.

۷- ابلاغیه سیاست‌های کلی سلامت مورخ ۱۳۹۳/۱/۱۸

- ۱- ارائه خدمات آموزشی، پژوهشی، بهداشتی، درمانی و توان‌بخشی سلامت مبتنی بر اصول و ارزش‌های انسانی- اسلامی و نهادینه‌سازی آن در جامعه.
- ۱-۱- ارتقاء نظام انتخاب، ارزشیابی و تعلیم و تربیت اساتید و دانشجویان و مدیران و تحول در محیط‌های علمی و دانشگاهی متناسب با ارزش‌های اسلامی، اخلاق پزشکی و آداب حرفه‌ای.
- ۱-۲- آگاه‌سازی مردم از حقوق و مسؤولیت‌های اجتماعی خود و استفاده از ظرفیت محیط‌های ارائه مراقبت‌های سلامت برای رشد معنویت و اخلاق اسلامی در جامعه.
- ۲- تحقق رویکرد سلامت همه‌جانبه و انسان سالم در همه قوانین، سیاست‌های اجرایی و مقررات با رعایت:
  - ۲-۱- اولویت پیشگیری بر درمان.
  - ۲-۲- روزآمد نمودن برنامه‌های بهداشتی و درمانی.
  - ۲-۳- کاهش مخاطرات و آلودگی‌های تهدیدکننده سلامت مبتنی بر شواهد معتبر علمی.
  - ۲-۴- تهیه پیوست سلامت برای طرح‌های کلان توسعه‌ای.
  - ۲-۵- ارتقاء شاخص‌های سلامت برای دستیابی به جایگاه اول در منطقه آسیای جنوب غربی.
  - ۲-۶- اصلاح و تکمیل نظام‌های پایش، نظارت و ارزیابی برای صیانت قانونمند از حقوق مردم و بیماران و اجرای صحیح سیاست‌های کلی.
- ۳- ارتقاء سلامت روانی جامعه با ترویج سبک زندگی اسلامی - ایرانی، تحکیم بنیان خانواده، رفع موانع تنش‌آفرین در زندگی فردی و اجتماعی، ترویج آموزش‌های اخلاقی و معنوی و ارتقاء شاخص‌های سلامت روانی.
- ۴- ایجاد و تقویت زیرساخت‌های موردنیاز برای تولید فرآورده‌ها و مواد اولیه دارویی، واکسن، محصولات زیستی و ملزومات و تجهیزات پزشکی دارای کیفیت و استاندارد بین‌المللی.
- ۵- ساماندهی تقاضا و ممانعت از تقاضای القائی و اجازه تجویز صرفاً بر اساس نظام سطح‌بندی و راهنماهای بالینی، طرح ژنریک و نظام دارویی ملی کشور و سیاست‌گذاری و نظارت کارآمد بر تولید، مصرف و واردات دارو، واکسن، محصولات زیستی و تجهیزات پزشکی با هدف حمایت از تولید داخلی و توسعه صادرات.
- ۶- تأمین امنیت غذایی و بهره‌مندی عادلانه آحاد مردم از سبد غذایی سالم، مطلوب و کافی، آب و هوای پاک، امکانات ورزشی همگانی و فرآورده‌های بهداشتی ایمن همراه با رعایت استانداردهای ملی و معیارهای منطقه‌ای و جهانی.

- ۷- تفکیک وظایف تولید، تأمین مالی و تدارک خدمات در حوزه سلامت با هدف پاسخگویی، تحقق عدالت و ارائه خدمات درمانی مطلوب به مردم به شرح ذیل:
- ۷-۱- تولید نظام سلامت شامل سیاست‌گذاری‌های اجرایی، برنامه‌ریزی‌های راهبردی، ارزشیابی و نظارت توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
- ۷-۲- مدیریت منابع سلامت از طریق نظام بیمه با محوریت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و همکاری سایر مراکز و نهادها.
- ۷-۳- تدارک خدمات توسط ارائه‌کنندگان خدمت در بخش‌های دولتی، عمومی و خصوصی.
- ۷-۴- هماهنگی و ساماندهی امور فوق مطابق سازوکاری است که قانون تعیین خواهد کرد.
- ۸- افزایش و بهبود کیفیت و ایمنی خدمات و مراقبت‌های جامع و یکپارچه سلامت با محوریت عدالت و تأکید بر پاسخگویی، اطلاع‌رسانی شفاف، اثربخشی، کارایی و بهره‌وری در قالب شبکه بهداشتی و درمانی منطبق بر نظام سطح‌بندی و ارجاع از طریق:
- ۸-۱- ترویج تصمیم‌گیری و اقدام مبتنی بر یافته‌های متقن و علمی در مراقبت‌های سلامت، آموزش و خدمات با تدوین استانداردها و راهنماها، ارزیابی فناوری‌های سلامت، استقرار نظام سطح‌بندی با اولویت خدمات ارتقاء سلامت و پیشگیری و ادغام آن‌ها در نظام آموزش علوم پزشکی.
- ۲- ۸- افزایش کیفیت و ایمنی خدمات و مراقبت‌های سلامت با استقرار و ترویج نظام حاکمیت بالینی و تعیین استانداردها.
- ۳- ۸- تدوین برنامه جامع مراقبتی، حمایتی برای جانبازان و جامعه معلولان کشور با هدف ارتقاء سلامت و توانمندسازی آنان.
- ۹- توسعه کمی و کیفی بیمه‌های بهداشتی و درمانی با هدف:
- ۹-۱- همگانی ساختن بیمه پایه درمان.
- ۹-۲- پوشش کامل نیازهای پایه درمان توسط بیمه‌ها برای آحاد جامعه و کاهش سهم مردم از هزینه‌های درمان تا آنجا که بیمار جز رنج بیماری، دغدغه و رنج دیگری نداشته باشد.
- ۳- ۹- ارائه خدمات فراتر از بیمه پایه توسط بیمه تکمیلی در چارچوب دستورالعمل‌های قانونی و شفاف به گونه‌ای که کیفیت ارائه خدمات پایه درمانی همواره از مطلوبیت لازم برخوردار باشد.

۹-۴- تعیین بسته خدمات جامع بهداشتی و درمانی در سطح بیمه‌های پایه و تکمیلی توسط وزارت بهداشت و درمان و خرید آن‌ها توسط نظام بیمه‌ای و نظارت مؤثر تولید بر اجرای دقیق بسته‌ها با حذف اقدامات زائد و هزینه‌های غیرضروری در چرخه معاینه، تشخیص بیماری تا درمان.

۹-۵- تقویت بازار رقابتی برای ارائه خدمات بیمه درمانی.

۹-۶- تدوین تعرفه خدمات و مراقبت‌های سلامت مبتنی بر شواهد و بر اساس ارزش افزوده با حق فنی واقعی

یکسان برای بخش دولتی و غیردولتی.

۹-۷- اصلاح نظام پرداخت مبتنی بر کیفیت عملکرد، افزایش کارایی، ایجاد درآمد عادلانه و ترغیب

انگیزه‌های مثبت ارائه‌کنندگان خدمات و توجه خاص به فعالیت‌های ارتقاء سلامت و پیشگیری در مناطق محروم.

۱۰- تأمین منابع مالی پایدار در بخش سلامت با تأکید بر:

۱۰-۱- شفاف‌سازی قانونمند درآمدها، هزینه‌ها و فعالیت‌ها.

۱۰-۲- افزایش سهم سلامت، متناسب با ارتقاء کیفیت در ارائه خدمات بهداشتی و درمانی، از تولید ناخالص

داخلی و بودجه عمومی دولت به نحوی که بالاتر از میانگین کشورهای منطقه باشد و اهداف سند چشم‌انداز تحقق یابد.

۱۰-۳- وضع عوارض بر محصولات و مواد و خدمات زیان‌آور سلامت.

۱۰-۴- پرداخت یارانه به بخش سلامت و هدفمندسازی یارانه‌های بهداشت و درمان با هدف تأمین عدالت و

ارتقاء سلامت به‌ویژه در مناطق غیر برخوردار و کمک اختصاصی به اقشار نیازمند و دهک‌های پایین درآمدی.

۱۱- افزایش آگاهی، مسؤلیت‌پذیری، توانمندی و مشارکت ساختارمند و فعالانه فرد، خانواده و جامعه در

تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت با استفاده از ظرفیت نهادها و سازمان‌های فرهنگی، آموزشی و رسانه‌ای کشور تحت نظارت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۱۲- بازشناسی، تبیین، ترویج، توسعه و نهادینه نمودن طب سنتی ایران.

۱۲-۱- ترویج کشت گیاهان دارویی تحت نظر وزارت جهاد کشاورزی و حمایت از توسعه نوآوری‌های علمی

و فنی در تولید و عرضه فرآورده‌های دارویی سنتی تحت نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۱۲-۲- استانداردسازی و روزآمد کردن روش‌های تشخیصی و درمانی طب سنتی و فرآورده‌های مرتبط با آن.

۱۲-۳- تبادل تجربیات با سایر کشورها در زمینه طب سنتی.

۱۲-۴- نظارت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بر ارائه خدمات طب سنتی و داروهای گیاهی.

۵-۱۲- برقراری تعامل و تبادل منطقی میان طب سنتی و طب نوین برای هم‌افزایی تجربیات و روش‌های درمانی.

۶-۱۲- اصلاح سبک زندگی در عرصه تغذیه.

۱۳- توسعه کیفی و کمی نظام آموزش علوم پزشکی به صورت هدفمند، سلامت‌محور، مبتنی بر نیازهای جامعه، پاسخگو و عادلانه و با تربیت نیروی انسانی کارآمد، متعهد به اخلاق اسلامی حرفه‌ای و دارای مهارت و شایستگی‌های متناسب با نیازهای مناطق مختلف کشور.

۱۴- تحول راهبردی پژوهش علوم پزشکی با رویکرد نظام نوآوری و برنامه‌ریزی برای دستیابی به مرجعیت علمی در علوم، فنون و ارائه خدمات پزشکی و تبدیل ایران به قطب پزشکی منطقه آسیای جنوب غربی و جهان اسلام.

۸- ابلاغیه سیاست‌های کلی جمعیت مورخ ۱۳۹۳/۲/۳۰

با عنایت به اهمیت مقوله جمعیت در اقتدار ملی؛ و با توجه به پویندگی، بالندگی و جوانی جمعیت کنونی کشور به عنوان یک فرصت و امتیاز؛ و در جهت جبران کاهش نرخ رشد جمعیت و نرخ باروری در سال‌های گذشته، سیاست‌های کلی جمعیت ابلاغ می‌گردد. با در نظر داشتن نقش ایجابی عامل جمعیت در پیشرفت کشور، لازم است برنامه‌ریزی‌های جامع برای رشد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور متناسب با سیاست‌های جمعیتی انجام گیرد. همچنین ضروری است با هماهنگی و تقسیم کار بین ارکان نظام و دستگاه‌های ذی‌ربط در این زمینه، اقدامات لازم با دقت، سرعت و قوت صورت گیرد و نتایج رصد مستمر اجرای سیاست‌ها گزارش شود.

سیدعلی خامنه‌ای

۳۰ اردیبهشت/۱۳۹۳

- ۱- ارتقاء پویایی، بالندگی و جوانی جمعیت با افزایش نرخ باروری به بیش از سطح جانشینی.
- ۲- رفع موانع ازدواج، تسهیل و ترویج تشکیل خانواده و افزایش فرزند، کاهش سن ازدواج و حمایت از زوج‌های جوان و توانمندسازی آنان در تأمین هزینه‌های زندگی و تربیت نسل صالح و کارآمد.
- ۳- اختصاص تسهیلات مناسب برای مادران به‌ویژه در دوره بارداری و شیردهی و پوشش بیمه‌ای هزینه‌های زایمان و درمان ناباروری مردان و زنان و تقویت نهادها و مؤسسات حمایتی ذی‌ربط.

۴- تحکیم بنیان و پایداری خانواده با اصلاح و تکمیل آموزش‌های عمومی درباره اصالت کانون خانواده و فرزند پروری و با تأکید بر آموزش مهارت‌های زندگی و ارتباطی و ارائه خدمات مشاوره‌ای بر مبنای فرهنگ و ارزش‌های اسلامی- ایرانی و توسعه و تقویت نظام تأمین اجتماعی، خدمات بهداشتی و درمانی و مراقبت‌های پزشکی در جهت سلامت باروری و فرزندآوری.

۵- ترویج و نهادینه‌سازی سبک زندگی اسلامی- ایرانی و مقابله با ابعاد نامطلوب سبک زندگی غربی.

۶- ارتقاء امید به زندگی، تأمین سلامت و تغذیه سالم جمعیت و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، به‌ویژه اعتیاد، سوانح، آلودگی‌های زیست‌محیطی و بیماری‌ها.

۷- فرهنگ‌سازی برای احترام و تکریم سالمندان و ایجاد شرایط لازم برای تأمین سلامت و نگهداری آنان در خانواده و پیش‌بینی سازوکار لازم برای بهره‌مندی از تجارب و توانمندی‌های سالمندان در عرصه‌های مناسب.

۸- توانمندسازی جمعیت در سن کار با فرهنگ‌سازی و اصلاح، تقویت و سازگار کردن نظامات تربیتی و آموزش‌های عمومی، کارآفرینی، فنی - حرفه‌ای و تخصصی با نیازهای جامعه و استعدادها و علایق آنان در جهت ایجاد اشتغال مؤثر و مولد.

۹- باز توزیع فضایی و جغرافیایی جمعیت، متناسب با ظرفیت زیستی با تأکید بر تأمین آب با هدف توزیع متعادل و کاهش فشار جمعیتی.

۱۰- حفظ و جذب جمعیت در روستاها و مناطق مرزی و کم تراکم و ایجاد مراکز جدید جمعیتی به‌ویژه در جزایر و سواحل خلیج فارس و دریای عمان از طریق توسعه شبکه‌های زیربنایی، حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری و ایجاد فضای کسب‌وکار با درآمد کافی.

۱۱- مدیریت مهاجرت به داخل و خارج هماهنگ با سیاست‌های کلی جمعیت با تدوین و اجرای سازوکارهای مناسب.

۱۲- تشویق ایرانیان خارج از کشور برای حضور و سرمایه‌گذاری، و بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و توانایی‌های آنان.

۱۳- تقویت مؤلفه‌های هویت‌بخش ملی (ایرانی، اسلامی، انقلابی) و ارتقاء وفاق و همگرایی اجتماعی در پهنه سرزمینی به‌ویژه در میان مرزنشینان؛ و ایرانیان خارج از کشور.

۱۴- رصد مستمر سیاست‌های جمعیتی در ابعاد کمی و کیفی با ایجاد سازوکار مناسب و تدوین شاخص‌های بومی توسعه انسانی و انجام پژوهش‌های جمعیتی و توسعه انسانی.

۹- ابلاغیه سیاست‌های کلی نظام در خصوص موضوع خودکفایی دفاعی و امنیتی

مورخ ۱۳۹۱/۹/۲۹

۱- توسعه و تعمیق فرهنگ خودباوری، خودکفایی، نوآوری و خلاقیت در تمام سطوح و ابعاد دفاعی و امنیتی.
 ۲- ترویج نهضت نرم‌افزاری، تولید و توسعه علوم و فناوری و تحقیقات دفاعی و امنیتی و حرکت در مرزهای دانش با تأکید بر بومی‌سازی و روزآمدی.

۳- دستیابی به فناوری‌های برتر موردنیاز دفاعی و امنیتی حال و آینده با تأکید بر نوآوری و پشتیبانی از توسعه آن‌ها.

۴- تأکید بر خودکفایی کشور در سامانه‌ها، کالاها و خدمات اولویت‌دار دفاعی و امنیتی توأم با بهسازی تجهیزات موجود و افزایش قابلیت و کارایی آن.

۵- ممنوعیت تأمین نیازهای دفاعی و امنیتی از خارج کشور مگر در حد ضرورت و حتی‌الامکان با رعایت ملاحظات زیر:

- با اولویت انتقال فناوری.
- تأمین آموزش و پشتیبانی.
- تأمین از منابع متنوع.
- ۶- برون‌سپاری و جلب مشارکت سایر بخش‌ها اعم از دولتی و غیردولتی در تأمین نیازهای نیروهای مسلح با رعایت ملاحظات امنیتی و حفاظتی.

۷- جذب، توانمندسازی و به‌کارگیری نیروهای مستعد و نخبه با فراهم نمودن زمینه‌های رشد و تقویت آنان برای ارتقاء قابلیت‌های توسعه فناوری‌های دفاعی و امنیتی موردنیاز کشور.

۸- برقراری ارتباط و همکاری با دیگر کشورها در زمینه‌های علمی، تولیدی و تجاری کالاها و خدمات دفاعی و امنیتی برای دستیابی به اهداف سیاست‌های کلی خودکفایی دفاعی و امنیتی.

۹- مقرون به صرفه سازی مسیر توسعه صنایع و فناوری‌های دفاعی و امنیتی کشور و ایجاد هم‌افزایی در فناوری‌های موردنیاز.

۱۰- ابلاغیه سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر مورخ ۱۳۸۵/۰۷/۱۲

- ۱- مبارزه فراگیر و قاطع علیه کلیه فعالیت‌ها و اقدامات غیرقانونی مرتبط با مواد مخدر و روان‌گردان و پیش‌سازهای آن‌ها از قبیل کشت، تولید، ورود، صدور، نگهداری و عرضه مواد.
- ۲- تقویت، توسعه، تجهیز و استفاده فراگیر از امکانات اطلاعاتی، نظامی، انتظامی و قضایی برای شناسایی و تعقیب و انهدام شبکه‌ها و مقابله با عوامل اصلی داخلی و بین‌المللی مرتبط با مواد مخدر و انواع روان‌گردان‌ها و پیش‌سازهای آن‌ها.
- ۳- تقویت، تجهیز و توسعه یگان‌ها و مکانیزه کردن سیستم‌های کنترلی و تمرکز اطلاعات به منظور کنترل مرزها و مبادی ورودی کشور و جلوگیری از اقدامات غیرقانونی مرتبط با مواد مخدر، روان‌گردان و پیش‌سازهای آن‌ها و تقویت ساختار تخصصی مبارزه با مواد مخدر در نیروی انتظامی و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط.
- ۴- اتخاذ راهکارهای پیشگیرانه در مقابله با تهدیدات و آسیب‌های ناشی از مواد مخدر و روان‌گردان با بهره‌گیری از امکانات دولتی و غیردولتی با تأکید بر تقویت باورهای دینی مردم و اقدامات فرهنگی، هنری، ورزشی، آموزشی و تبلیغاتی در محیط خانواده، کار، آموزش و تربیت و مراکز فرهنگی و عمومی.
- ۵- جرم‌انگاری مصرف مواد مخدر و روان‌گردان و پیش‌سازهای آن‌ها جز در موارد علمی، پزشکی، صنعتی و برنامه‌های مصوب درمان و کاهش آسیب.
- ۶- ایجاد و گسترش امکانات عمومی تشخیص، درمان، بازتوانی و اتخاذ تدابیر علمی جامع و فراگیر باهدف:
  - ۱) درمان و بازتوانی مصرف‌کنندگان
  - ۲) کاهش آسیب‌ها
  - ۳) جلوگیری از تغییر الگوی مصرف از مواد کم‌خطر به مواد پرخطر
- ۷- اتخاذ تدابیر لازم برای زمینه‌سازی حمایت‌های اجتماعی پس از درمان مبتلایان به مواد مخدر و انواع روان‌گردان در زمینه اشتغال، اوقات فراغت، ارائه خدمات مشاوره و پزشکی و حمایت‌های حقوقی و اجتماعی برای افراد بازتوانی شده و خانواده‌های آن‌ها و نیز فراهم نمودن امکانات خدمات درمانی و نیازهای حمایتی افراد مذکور
- ۸- تقویت و ارتقاء دیپلماسی منطقه‌ای و بین‌المللی مرتبط با مواد مخدر و روان‌گردان با:
  - ۱) هدفمند نمودن مناسبات
  - ۲) مشارکت فعال در تصمیم‌سازی‌ها، تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات مربوط

- ۳) بهره‌برداری از تجارب و امکانات فنی، پشتیبانی و اقتصادی کشورهای دیگر و سازمان‌های بین‌المللی
- ۴) فراهم نمودن زمینه اقدام مشترک در جلوگیری از ترانزیت غیرقانونی مواد مخدر
- ۹- اتخاذ تدابیر لازم برای حضور و مشارکت جدی آحاد مردم و خانواده‌ها و حمایت از تشکل‌های مردمی در زمینه‌های پیشگیری، کاهش آسیب و درمان معتادان
- ۱۰- توسعه مطالعات و پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای در امر مبارزه با مواد مخدر و روان‌گردان و پیشگیری و درمان معتادان با تکیه بر دانش روز دنیا و استفاده از ظرفیت‌های علمی و تخصصی ذی‌ربط در کشور
- ۱۱- ارتقاء و اصلاح ساختار نظام مدیریت مبارزه با مواد مخدر و روان‌گردان به منظور تحقق سیاست‌های کلی نظام و سرعت بخشیدن به فعالیت‌ها و هماهنگی در اتخاذ سیاست‌های عملیاتی و کلیه اقدامات اجرایی و قضایی و حقوقی.

۱۱- ابلاغیه سیاست‌های کلی امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات و ارتباطات(افتا) مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۹

- ۱- ایجاد نظام جامع و فراگیر در سطح ملی و سازوکار مناسب برای امن سازی ساختارهای حیاتی و حساس و مهم در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات، و ارتقاء مداوم امنیت شبکه‌های الکترونیکی و سامانه‌های اطلاعاتی و ارتباطی در کشور به منظور:
- استمرار خدمات عمومی.
  - پایداری زیرساخت‌های ملی.
  - صیانت از اسرار کشور.
  - حفظ فرهنگ و هویت اسلامی- ایرانی و ارزش‌های اخلاقی.
  - حراست از حریم خصوصی و آزادی‌های مشروع و سرمایه‌های مادی و معنوی.
- ۲- توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات با رعایت ملاحظات امنیتی.
- ۳- ارتقاء سطح دانش و ظرفیت‌های علمی، پژوهشی، آموزشی و صنعتی کشور برای تولید علم و فناوری مربوط به امنیت فضای اطلاعاتی و ارتباطی (افتا)

- ۴- تکیه بر فناوری بومی و توانمندی‌های تخصصی داخلی در توسعه زیرساخت‌های علمی و فنی امنیت شبکه‌های الکترونیکی و سامانه‌های اطلاعاتی و ارتباطی.
- ۵- پایش، پیشگیری، دفاع و ارتقاء توان بازدارندگی در مقابل هرگونه تهدید در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات.
- ۶- تعامل مؤثر و سازنده منطقه‌ای و جهانی و همکاری و سرمایه‌گذاری مشترک در حوزه‌های دانش، فناوری و امور مربوط به امنیت شبکه‌های الکترونیکی و سامانه‌های اطلاعاتی و ارتباطی با حفظ منافع و امنیت ملی.
- ۷- تعیین نهاد متولی و هماهنگ‌کننده زیر نظر دولت به منظور هدایت، نظارت و تدوین استانداردهای لازم برای حفظ و توسعه امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات و ارتباطات و تهیه پیش‌نویس قوانین موردنیاز.
- ۸- فرهنگ‌سازی، آموزش و افزایش آگاهی و مهارت‌های عمومی در حوزه افتا.
- ۹- رعایت موازین شرعی و مقررات قانونی مربوط به حفظ حقوق فردی و اجتماعی در اجرای این سیاست‌ها.

۱۲ ◀ سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۴

- ۱- اصلاح فرهنگ مصرف فردی، اجتماعی و سازمانی، ترویج فرهنگ صرفه‌جویی و قناعت و مقابله با اسراف، تبذیر، تجمل‌گرایی و مصرف کالای خارجی با استفاده از ظرفیت‌های فرهنگی، آموزشی و هنری و رسانه‌ها به‌ویژه رسانه ملی.
- ۲- آموزش همگانی الگوی مصرف مطلوب.
- ۳- توسعه و ترویج فرهنگ بهره‌وری با ارائه و تشویق الگوهای موفق در این زمینه و با تأکید بر شاخص‌های کارآمدی، مسئولیت‌پذیری، انضباط و رضایت‌مندی.
- ۴- آموزش اصول و روش‌های بهینه‌سازی مصرف در کلیه پایه‌های آموزش عمومی و آموزش‌های تخصصی دانشگاهی.
- ۵- پیشگامی دولت، شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی در رعایت الگوی مصرف.
- ۶- مقابله با ترویج فرهنگ مصرف‌گرایی و ابراز حساسیت عملی نسبت به محصولات و مظاهر فرهنگی مروج اسراف و تجمل‌گرایی.

- ۷- صرفه‌جویی در مصرف انرژی با اعمال مجموعه‌ای متعادل از اقدامات قیمتی و غیر قیمتی به منظور کاهش مستمر «شاخص شدت انرژی» کشور به حداقل دوسوم میزان کنونی تا پایان برنامه پنجم توسعه و به حداقل یک‌دوم میزان کنونی تا پایان برنامه ششم توسعه با تأکید بر سیاست‌های زیر:
- اولویت دادن به افزایش بهره‌وری در تولید، انتقال و مصرف انرژی در ایجاد ظرفیت‌های جدید تولید انرژی.
  - انجام مطالعات جامع و یکپارچه سامانه انرژی کشور به منظور بهینه‌سازی عرضه و مصرف انرژی.
  - تدوین برنامه ملی بهره‌وری انرژی و اعمال سیاست‌های تشویقی نظیر حمایت مالی و فراهم کردن تسهیلات بانکی برای اجرای طرح‌های بهینه‌سازی مصرف و عرضه انرژی و شکل‌گیری نهادهای مردمی و خصوصی برای ارتقاء کارایی انرژی.
  - پایش شاخص‌های کلان انرژی با سازوکار مناسب.
  - بازنگری و تصویب قوانین و مقررات مربوط به عرضه و مصرف انرژی، تدوین و اعمال استانداردهای اجباری ملی برای تولید و واردات کلیه وسایل و تجهیزات انرژی بر و تقویت نظام نظارت بر حسن اجرای آن‌ها و الزام تولیدکنندگان به اصلاح فرآیندهای تولیدی انرژی بر.
  - اصلاح و تقویت ساختار حمل و نقل عمومی با تأکید بر راه‌آهن درون‌شهری و برون‌شهری به منظور فراهم کردن امکان استفاده سهل و ارزان از وسایل حمل و نقل عمومی.
  - افزایش بازدهی نیروگاه‌ها، متنوع سازی منابع تولید برق و افزایش سهم انرژی‌های تجدید پذیر و نوین.
  - گسترش تولید برق از نیروگاه‌های تولید پراکنده، کوچک مقیاس و پر بازده برق و تولید همزمان برق و حرارت.
  - بهبود روش‌های انتقال حامل‌های انرژی از جمله حداکثر سازی انتقال فرآورده‌های نفتی از طریق خط لوله و راه‌آهن.
- ۸- ارتقاء بهره‌وری و نهادینه شدن مصرف بهینه آب در تمام بخش‌ها به‌ویژه بخش کشاورزی در چارچوب سیاست‌های زیر:
- طراحی، تدوین و اجرای سند ملی الگوی مصرف آب در بخش‌های مختلف و به هنگام سازی آن.
  - اعمال سیاست‌های تشویقی و حمایتی از طرح‌های بهینه‌سازی استحصال، نگهداری و مصرف آب.
  - تدوین و اعمال استانداردها و ضوابط لازم برای کاهش ضایعات آب، پایش کیفیت منابع آب و جلوگیری از آلودگی آب‌ها.

- اصلاح الگوی کشت و اعمال شیوه‌های آبیاری کارآمدتر، ایجاد سامانه‌های بهینه تأمین و توزیع آب شرب و بهینه‌سازی
- تخصیص و مصرف آب در بخش تولید بر اساس ارزش راهبردی و اقتصادی بیشتر.
- برنامه‌ریزی برای استفاده مجدد و بازچرخانی آب.
- تدوین و اجرای برنامه‌های عملیاتی مناسب برای ایجاد تعادل بین منابع و مصارف آب به‌ویژه در سفره‌های زیرزمینی دارای تراز منفی و اعمال مدیریت خشک‌سالی و سیل، سازگار با شرایط اقلیمی.
- ۹- اصلاح الگوی مصرف نان کشور از طریق ارتقاء و بهبود شرایط و کیفیت فرآیندهای «تولید و تبدیل گندم به نان» و «مصرف نان» در چارچوب سیاست‌های زیر:
  - تمرکز در سیاست‌گذاری، هدایت و نظارت و تعیین دستگاه متولی تنظیم بازار نان.
  - اعمال سیاست‌های حمایتی و تشویقی برای ارتقاء سطح بهداشتی مراکز تولید نان و استفاده از نیروی انسانی ماهر و آموزش‌دیده در فرآیند تولید نان.
  - حفظ ذخیره استراتژیک گندم.
  - تنظیم مبادلات تجاری بازار گندم و آرد با هدف تنظیم بازار داخلی.
  - اصلاح ساختار تولید و بهبود فرآیند و توسعه تولید انواع نان‌های با کیفیت، بهداشتی و متناسب با ذائقه و فرهنگ مردم از طریق تدوین و اعمال استانداردها و روش‌های تجربه‌شده و اصول صحیح تولید گندم، آرد و خمیر و پخت نان.
- ۱۰- ارتقاء بهره‌وری در چارچوب سیاست‌های زیر:
  - تحول رویکرد تحقق درآمد ملی به سمت اتکای هرچه بیشتر به منافع حاصل از کسب‌وکار جامعه.
  - افزایش بهره‌وری با تأکید بر استقرار نظام تسهیم منافع حاصل از بهره‌وری از طریق:
    - حداکثر سازی ارزش‌افزوده و منافع ناشی از سرمایه‌های انسانی، اجتماعی و مادی با تأکید بر اقتصاد دانش‌پایه.
    - استقرار سازوکارهای انگیزشی در نظام پرداخت‌ها در بخش عمومی و بنگاهی.
    - استقرار بودجه‌ریزی عملیاتی و بهبود فرآیند تخصیص منابع کشور بر اساس منافع اقتصادی و اجتماعی.
    - اصلاح ساختارهای ارزیابی و ارزشیابی، اتخاذ رویکرد نتیجه‌گرا و اجرای حسابرسی عملکرد در دستگاه‌های دولتی.
    - اصلاح قوانین و مقررات، روش‌ها، ابزارها و فرآیندهای اجرایی.

- اولویت توانمندسازی نیروی کار در کلیه برنامه‌های حمایتی.

۱۳- ابلاغیه سیاست‌های کلی سیاست‌های کلی علم و فناوری (نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری) مورخ ۱۳۹۳/۹/۲۶

- ۱- جهاد مستمر علمی با هدف کسب مرجعیت علمی و فناوری در جهان با تأکید بر:
  - ۱-۱- تولید علم و توسعه نوآوری و نظریه‌پردازی.
  - ۱-۲- ارتقاء جایگاه جهانی کشور در علم و فناوری و تبدیل ایران به قطب علمی و فناوری جهان اسلام.
  - ۱-۳- توسعه علوم پایه و تحقیقات بنیادی.
  - ۱-۴- تحول و ارتقاء علوم انسانی به‌ویژه تعمیق شناخت معارف دینی و مبانی انقلاب اسلامی با: تقویت جایگاه و منزلت این علوم، جذب افراد مستعد و بانگیزه، اصلاح و بازنگری در متون، برنامه‌ها و روش‌های آموزشی و ارتقاء کمی و کیفی مراکز و فعالیت‌های پژوهشی مربوط.
  - ۱-۵- دستیابی به علوم و فناوری‌های پیشرفته با سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی ویژه.
- ۲- بهینه‌سازی عملکرد و ساختار نظام آموزشی و تحقیقاتی کشور به منظور دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز و شکوفایی علمی با تأکید بر:
  - ۲-۱- مدیریت دانش و پژوهش و انسجام‌بخشی در سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی در حوزه علم و فناوری و ارتقاء مستمر شاخص‌ها و روزآمدسازی نقشه جامع علمی کشور با توجه به تحولات علمی و فنی در منطقه و جهان.
  - ۲-۲- اصلاح نظام پذیرش دانشجو و توجه ویژه به استعداد و علاقه‌مندی دانشجویان در انتخاب رشته تحصیلی و افزایش ورود دانشجویان به دوره‌های تحصیلات تکمیلی.
  - ۲-۳- ساماندهی و تقویت نظام‌های نظارت، ارزیابی، اعتبارسنجی و رتبه‌بندی در حوزه‌های علم و فناوری.
  - ۲-۴- ساماندهی نظام ملی آمار و اطلاعات علمی، پژوهشی و فناوری جامع و کارآمد.
  - ۲-۵- حمایت از تأسیس و توسعه شهرک‌ها و پارک‌های علم و فناوری.
  - ۲-۶- توزیع عادلانه فرصت‌ها و امکانات تحصیل و تحقیق در آموزش عالی در سراسر کشور.
  - ۲-۷- شناسایی نخبگان، پرورش استعدادهای درخشان و حفظ و جذب سرمایه‌های انسانی.

- ۲-۸- افزایش بودجه تحقیق و پژوهش به حداقل ۴٪ تولید ناخالص داخلی تا پایان سال ۱۴۰۴ با تأکید بر مصرف بهینه منابع و ارتقاء بهره‌وری.
- ۳- حاکمیت مبانی، ارزش‌ها، اخلاق و موازین اسلامی در نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری و تحقق دانشگاه اسلامی با تأکید بر:
- ۳-۱- اهتمام به نظام تعلیم و تربیت اسلامی و اصل پرورش در کنار آموزش و پژوهش و ارتقاء سلامت روحی و معنوی دانش‌پژوهان و آگاهی‌ها و نشاط سیاسی آنان.
- ۳-۲- تربیت اساتید و دانشجویان مؤمن به اسلام، برخوردار از مکارم اخلاقی، عامل به احکام اسلامی، متعهد به انقلاب اسلامی و علاقه‌مند به اعتلای کشور.
- ۳-۳- حفظ موازین اسلامی و ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی در استفاده از علم و فناوری.
- ۴- تقویت عزم ملی و افزایش درک اجتماعی نسبت به اهمیت توسعه علم و فناوری:
- ۴-۱- تقویت و گسترش گفتمان تولید علم و جنبش نرم‌افزاری در کشور.
- ۴-۲- ارتقاء روحیه نشاط، امید، خودباوری، نوآوری نظام‌مند، شجاعت علمی و کار جمعی و وجدان کاری.
- ۴-۳- تشکیل کرسی‌های نظریه‌پردازی و تقویت فرهنگ کسب‌وکار دانش‌بنیان و تبادل آراء و تضارب افکار، آزاداندیشی علمی.
- ۴-۴- ارتقاء منزلت و بهبود معیشت استادان، محققان و دانش‌پژوهان و اشتغال دانش‌آموختگان.
- ۴-۵- احیاء تاریخ علمی و فرهنگی مسلمانان و ایران و الگوسازی از مفاخر و چهره‌های موفق عرصه علم و فناوری.
- ۴-۶- گسترش حمایت‌های هدفمند مادی و معنوی از نخبگان و نوآوران و فعالیت‌های عرصه علم و فناوری.
- ۵- ایجاد تحول در ارتباط میان نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری با سایر بخش‌ها با تأکید بر:
- ۵-۱- افزایش سهم علم و فناوری در اقتصاد و درآمد ملی، ازدیاد توان ملی و ارتقاء کارآمدی.
- ۵-۲- حمایت مادی و معنوی از فرآیند تبدیل ایده به محصول و افزایش سهم تولید محصولات و خدمات مبتنی بر دانش پیشرفته و فناوری داخلی در تولید ناخالص داخلی با هدف دستیابی به سهم ۵۰ درصد.
- ۵-۳- تحکیم و تعمیق پیوند حوزه و دانشگاه و تقویت همکاری‌های مستمر راهبردی.
- ۵-۴- تنظیم رابطه متقابل تحصیل با اشتغال و متناسب‌سازی سطوح و رشته‌های تحصیلی با نقشه جامع علمی کشور و نیازهای تولید و اشتغال.

- ۵-۵- تعیین اولویت‌ها در آموزش و پژوهش با توجه به مزیت‌ها، ظرفیت‌ها و نیازهای کشور و الزامات نیل به جایگاه اول علمی و فناوری در منطقه.
- ۵-۶- حمایت از مالکیت فکری و معنوی و تکمیل زیرساخت‌ها و قوانین و مقررات مربوط.
- ۵-۷- افزایش نقش و مشارکت بخش‌های غیردولتی در حوزه علم و فناوری و ارتقاء سهم وقف و امور خیریه در این حوزه.
- ۵-۸- توسعه و تقویت شبکه‌های ارتباطات ملی و فراملی میان دانشگاه‌ها، مراکز علمی، دانشمندان و پژوهشگران و بنگاه‌های توسعه فناوری و نوآوری داخلی و خارجی و گسترش همکاری‌ها در سطوح دولتی و نهادهای مردمی با اولویت کشورهای اسلامی.
- ۶- گسترش همکاری و تعامل فعال، سازنده و الهام‌بخش در حوزه علم و فناوری با سایر کشورها و مراکز علمی و فنی معتبر منطقه‌ای و جهانی به‌ویژه جهان اسلام همراه با تحکیم استقلال کشور، با تأکید بر:
- ۶-۱- توسعه صنایع و خدمات مبتنی بر علوم و فناوری‌های جدید و حمایت از تولید و صادرات محصولات دانش‌بنیان و متکی بر فناوری‌های بومی به‌ویژه در حوزه‌های دارای مزیت و ظرفیت، با اصلاح امر واردات و صادرات کشور.
- ۶-۲- اهتمام بر انتقال فناوری و کسب دانش طراحی و ساخت برای تولید محصولات در داخل کشور با استفاده از ظرفیت بازار ملی در مصرف کالاهای وارداتی.
- ۶-۳- استفاده از ظرفیت‌های علمی و فنی ایرانیان مقیم خارج و جذب متخصصان و محققان برجسته سایر کشورها به‌ویژه کشورهای اسلامی حسب نیاز.
- ۶-۴- تبدیل ایران به مرکز ثبت مقالات علمی و جذب نتایج پژوهش‌های محققان، نخبگان علمی و نوآوران سایر کشورها به‌ویژه جهان اسلام.

◀ نمایه

- اراضی، ۱۲
- ارتقاء توان بازدارندگی کشور، ۱۰
- ارتقاء سلامت اداری، ۹
- ارزش آفرینی، ۷
- ارزش افزوده، ۵، ۷، ۸، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۳۷، ۴۵
- ازکارافتادگی، ۹
- اساسنامه صندوق توسعه ملی، ۶
- استان‌ها، ۷، ۲۰، ۳۳
- استحکام قراردادها، ۱۲
- استقلال مدیریت حساب‌ها، ۶
- اسلامی - ایرانی، ۱۲
- اسناد و املاک، ۱۲
- اشتغال، ۷، ۱۳، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۲، ۲۴، ۲۵، ۳۹، ۴۱، ۴۷
- اشتغال‌زایی، ۷
- اصلاح الگوی مصرف، ب، ۱۲، ۲۱، ۴۵
- اصول ۱۳۴ و ۱۲۶ قانون اساسی، ا، ۱۵
- افزایش تولید، ۷، ۲۰، ۲۱
- افزایش خودکفایی، ۷
- افزایش صادرات محصولات، ۸
- افزایش ضریب نفوذ فناوری‌های پیشرفته، ۸
- اقتصاد مقاومتی، ا، ۱، ۲، ۳، ۵، ۱۱، ۱۲، ۱۵، ۱۹، ۲۰، ۲۲، ۲۳
- املاک، ۱۲
- امنیت پایدار مناطق مرزی، ۱۱
- امنیت سایبری، ۱۱
- امنیت ملی، ۱۰، ۴۳
- امور اقتصادی، ا، ۵
- انتقال فناوری، ۷، ۴۰، ۴۸
- انرژی‌های تجدیدپذیر و نوین، ۷
- آ
- آب، ۸، ۳۳، ۳۵، ۳۹، ۴۴، ۴۵
- آثار و محصولات فرهنگی و هنری، ۱۲
- آسیای جنوب غربی، ۵، ۱۱
- آموزش‌های مهارتی، ۱۳
- ا
- ابلاغیه سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مورخ
۲۳، ۱۳۸۴/۳/۱
- ابلاغیه سیاست‌های کلی آمایش سرزمین مورخ ۱۳۹۰/۹/۲۱،
۳۱
- ابلاغیه سیاست‌های کلی امنیت فضای تولید و تبادل
اطلاعات و ارتباطات (افتا) مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۹، ۴۲
- ابلاغیه سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه، ا، ۳، ۵
- ابلاغیه سیاست‌های کلی جمعیت مورخ ۱۳۹۳/۲/۳۰، ۳۸
- ابلاغیه سیاست‌های کلی سلامت مورخ ۱۳۹۳/۱/۱۸، ۳۵
- ابلاغیه سیاست‌های کلی سیاست‌های کلی علم و فناوری
(نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری) مورخ
۱۳۹۳/۹/۲۶، ۴۶
- ابلاغیه سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر مورخ
۱۳۸۵/۰۷/۱۲، ب، ۴۱
- ابلاغیه سیاست‌های کلی نظام اداری مورخ ۱۳۸۹/۱/۱۴، ۲۹
- ابلاغیه سیاست‌های کلی نظام در بخش صنعت مورخ
۱۳۹۱/۹/۲۹، ۳۳
- ابلاغیه سیاست‌های کلی نظام در خصوص موضوع خودکفایی
دفاعی و امنیتی مورخ ۱۳۹۱/۹/۲۹، ۴۰

پ

- پایین‌دستی، ۷
 پتروشیمی، ۸، ۲۲
 پدافند غیرعامل، ۱۰
 پرتاب و بهره‌برداری از سامانه‌های فضایی، ۹
 پژوهش، ۱۳، ۱۹، ۳۱، ۳۸، ۴۶، ۴۷، ۴۸
 پژوهش‌های مسأله‌محور، ۱۳
 پیشسازی در عرصه‌ی علم و فناوری، ۳
 پیوست سلامت، ۹
 پیوست فرهنگی برای طرح‌های مهم، ۱۲

ت

- تأمین اجتماعی کشور، ۹
 تأمین پدافند، ۱۱
 تثبیت جمعیت، ۷
 تجاری‌سازی، ۱۳
 تجهیز شبکه و پایانه‌های باری، ۸
 تحصیل، ۱۳، ۳۴، ۴۶، ۴۷
 تحقیقات بنیادی، ۱۳، ۴۶
 تدوین راهبرد ملی مبارزه با فساد، ۹
 تربیت بدنی، ۱۰
 تعالی و مقاوم‌سازی فرهنگی، ۳
 تعامل فعال، ۱۳، ۴۸
 تعاملات بین‌المللی، ۹
 تعاونی، ۶، ۲۴، ۲۵، ۲۸
 تقویت دیپلماسی مرزی، ۱۱
 تقویت یگان‌های مرزبانی، ۱۱
 تکالیف بودجه‌ای، ۶
 تکمیل ظرفیت، ۸
 توانمندسازی، ۹، ۲۰، ۲۵، ۲۸، ۳۹، ۴۰، ۴۶
 توسعه اقتصاد دریایی جنوب کشور، ۸

انطباق، ۲۶

ایثارگران، ۱۰

ایران‌گردی، ۱۰

ایرانیان خارج از کشور، ۱۱، ۳۹

ب

- بازار، ۱۱، ۲۲، ۲۳، ۲۵، ۲۷، ۳۴، ۳۷، ۴۵، ۴۸
 بازار پول، ۶
 بازار سرمایه، ۶
 بازارهای بین‌المللی، ۹
 بازارهای دریایی، ۸
 بازارهای منطقه، ۸
 بازآفرینی، ۱۰
 بازداشتگاه‌ها، ۱۲
 بازدهی بهینه، ۷، ۲۲
 بازنشستگی، ۹
 بانک مرکزی، ۶
 بانک‌های عامل، ۶
 بانوان، ۱۰
 بخش کشاورزی، ۷، ۴۴
 بخش‌های غیردولتی، ۶، ۲۳، ۲۶، ۲۸، ۴۸
 برداشت نهایی از مخازن، ۷
 برنامه دولت تدبیر و امید، ۱، ۱۵
 بسیج مستضعفان، ۱۱
 بنیه دفاعی، ۱۰
 بهره‌وری، ۷، ۲۰، ۲۲، ۲۴، ۳۴، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۷
 بودجه عمومی کشور، ۱۰
 بیمه اتکالی، ۶
 بیمه درمان، ۹
 بیمه‌های تأمین اجتماعی، ۹
 بیمه‌های سلامت، ۱۰

حوزه‌های راهبردی صنعتی، ۸

خ

خالص صادرات گاز، ۶
خانواده، ۱۰، ۱۸، ۲۸، ۲۹، ۳۵، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۱
خدمات ثبتی، ۱۲
خط اعتباری ریالی، ۶
خوداتکائی، ۹

د

دانش‌بنیان، ۷، ۸، ۱۳، ۲۰، ۳۰، ۴۷، ۴۸
دانشگاهیان، ۱، ۱۵
دروازه‌های ورودی و خروجی، ۹
دریا، ۸
دست یافتنی، ۴
دفاع سایبری، ۱۱
دفاع مقدس، ۱۲
دکتر روحانی، ۳
دکتر نوبخت، ۱۵
دولت الکترونیک، ۸
دیپلماسی نوین و عمومی، ۱۱

ر

رتبه اول منطقه، ۱۳
رسانه‌های فرامرزی، ۱۱
رشد اقتصادی شتابان و پایدار، ۵
رشد متوسط ۸ درصد، ۱، ۱۵
رفاه و تأمین اجتماعی، ۹
روستا، ۱۰
روستایی، ۷

توسعه پایدار، ۷، ۱۰

توسعه روستایی کشور، ۷

توسعه سرمایه‌گذاری داخلی، ۱۵

توسعه علوم پایه، ۱۳، ۴۶

توسعه فعالیت‌های اطلاعاتی، ۱۱

توسعه فناوری فضایی، ۹

تولید، ۲، ب، ۵، ۷، ۸، ۱۰، ۱۳، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۳۳، ۳۴، ۴۰، ۴۱

۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸

ث

ثبت رسمی مالکیت‌های دولت، ۱۲

ثروت ملی، ۷

ج

جرایم، ۱۲
جمعیت، ۱، ۳، ۳۸، ۳۹
جنایت، ۱۱
جهان، ۵، ۸، ۱۳، ۱۹، ۲۱، ۳۳، ۳۴، ۳۸، ۴۶، ۴۸

چ

چابهار - خرمشهر، ۸

ح

حاشیه‌نشین، ۱۰
حساس کشور، ۱۰
حسن روحانی، ۱۵
حقوق مالکیت، ۱۲
حمل و نقل، ۸، ۲۴، ۴۴
حمل و نقل، ۸

سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۴،

۴۳

سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغیه رهبر معظم انقلاب

مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۹، ۱۹

سیاست‌های کلی جمعیت، ب، ۳، ۱۰، ۳۸، ۳۹

سیاست‌های کلی سلامت، ب، ۹

سیاست‌های کلی صنعت و معدن، ۸

سیاست‌های کلی علم و فناوری، ب، ۱۳

سیاست‌های کلی کشاورزی، ۷

سیاست‌های کلی معدن، ۸

سیاست‌های کلی نظام در بخش صنعت مورخ

۱۳۹۱/۹/۲۹، أ

سیاست‌های کلی نظام در خصوص موضوع

حدکفایی دفاعی و امنیتی، ۱۱

سیدعلی خامنه‌ای، ۴، ۲۰، ۳۸

ش

شاخص ترافیکی شبکه، ۹

شاخص شدت مصرف انرژی، ۷، ۲۲

شبکه بهداشتی و درمانی، ۱۰

شبکه ملی اطلاعات، ۸، ۹

شبکه‌های اجتماعی، ۸

شدت انرژی، ۶، ۷، ۲۰، ۴۴

شرکت‌های غیردولتی، ۷

شهر، ۱۰

ص

صاحب‌نظران، ۱۵

صادرات نفت، ۶، ۲۲

صادرات و ترانزیت بار، ۸

ریلی باری، ۸

رئیس جمهوری اسلامی ایران، ۱۵

رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، ۱۵

ز

زبان‌های رایج بین‌المللی، ۱۱

زن، ۱۰

زنجیره ارزش، ۶، ۷، ۲۲

زندانه‌ها، ۱۲

زیرساخت‌ها و اماکن روستایی، ۷

زیرساخت‌های کشور، ۱۱

س

ساخت، ۷، ۹، ۴۸

ساختمان، ۸

سامان‌بخشی، ۱۰

سپرده‌گذاری ارزی، ۶

ستاد برنامه، ۱۵

سخت‌افزاری، ۱۱

سرمایه ایرانیان خارج از کشور، ۶

سرمایه‌گذاران خارجی، ۶

سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، ۱۲

سرمایه‌گذاری خارجی، ۵، ۱۱، ۱۲، ۱۵، ۲۱

سرمایه‌گذاری زیرساختی، ۹

سطح ملی، ۷، ۴۲

سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، ۱۳

سند جامع و نقشه راه تحول نظام استانداردسازی کشور، ۸

سند چشم‌انداز، ۱۱، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۳۷، ۴۶

سواحل مکران، ۸

سیاست‌های کلی اصل ۴۴، ۷، ۲۳

فعالیت‌های کارآفرینی، ۷
 فناوری اطلاعات و ارتباطات، ۱، ۸، ۹، ۴۲، ۴۳
 فناوری‌های نوین، ۱۲

صنایع بالادستی، ۷
 صنایع داخلی کشور، ۸
 صنایع کوچک و متوسط، ۶، ۳۴
 صنایع معدنی، ۸
 صنایع نفت، ۸
 صنعت، معدن، ۸

ق

قاچاق کالا و ارز، ۱۱
 قدرت نرم، ۱۱
 قضائی مؤثر، ۱۲
 قوانین جزایی، ۱۲
 قوانین عادی، ۶

ض

ضریب بازیافت، ۷
 ضریب جینی، ۸

ک

کانون تولید، ۷
 کاهش جرم، ۱۱
 کاهش خطرپذیری، ۶
 کریدور شمال - جنوب، ۸
 کشاورزی، ۷، ۸
 کشورهای برتر منطقه، ۹
 کمی و کیفی، ۱۰، ۱۱، ۲۱، ۳۹، ۴۶
 کوچک مقیاس، ۷، ۴۴

ط

طراحی، ۱، ۷، ۹، ۱۵، ۳۴، ۴۴، ۴۸
 طرح‌های امنیتی، ۱۱
 طرح‌های کلان توسعه‌ای، ۹

ع

عدالت اجتماعی، ۷، ۲۰
 عشایری، ۷
 علم و فناوری، ۱، ب، ۳، ۱۳، ۴۲، ۴۶، ۴۷، ۴۸
 علوم انسانی، ۱۳، ۴۶

گ

گاز، ۸، ۲۲، ۲۴، ۲۶، ۳۳
 گروه‌های محروم، ۹

ف

فرصت‌های جدید اقتصادی، ۷
 فضای فرهنگی، ۲، ۱۵
 فضای کسب‌وکار، ۵، ۳۹
 فضای مجازی، ۸، ۹، ۱۲
 فعالیت‌های اکتشاف، ۷
 فعالیت‌های خرد و متوسط، ۶

م

مالکیت‌های معنوی، ۱۲
 مبادی ورودی، ۸، ۱۱، ۴۱
 مبادی ورودی و خروجی، ۸

مواد پیشرفته، ۸	میانی انقلاب اسلامی، ۱۳، ۴۶
مواد مخدر و روانگردان‌ها، ۱۱	متخصصین، ۱، ۱۵
مواد معدنی، ۸	متوسط رشد ۸ درصد، ۵
مؤسسات پولی، بانکی و اعتباری، ۶	مجازات‌ها، ۱۲
مؤسسات و بازارهای غیرمتمثل پولی و مالی، ۶	مجمع تشخیص مصلحت نظام، ۳، ۴، ۲۰، ۲۳، ۲۶
میادین مشترک، ۷، ۲۲	محصولات صنعتی، ۸
میادین نفت، ۷	محلی، ۷
میعانات گازی، ۶	محیط مساعد کسب‌وکار، ۲، ۱۵

ن

ناهنجاری‌های عمومی، ۱۰	مدیریت بهینه، ۷
نرم‌افزاری، ۱۱، ۴۰، ۴۷	مدیریت جهادی، ۱، ۳
نشان‌سازی تجاری، ۸	مدیریت کیفیت، ۸
نصب تجهیزات، ۷	مدیریت مصرف، ۱۱، ۲۱
نظام اداری، ۱، ۳، ۲۹، ۳۰، ۳۱	مراکز بزرگ اقتصادی، تجاری و صنعتی، ۸
نظام آموزشی کشور، ۱۳	مراکز حیاتی، ۱۰
نظام جامع، ۶، ۸، ۹، ۱۳، ۴۲	مراکز علمی و فنی، ۱۳، ۴۸
نظام جامع تأمین مالی، ۶، ۱۳	مرکز تبادلات پستی، ۹
نظام جامع صنعت بیمه، ۶	مزیت رقابتی، ۸
نظام جامع و کارآمد آمار و اطلاعات کشور، ۸	مزیت‌دار بومی، ۷
نظام سرمایه‌داری جهانی، ۱، ۳	مشارکت‌دهی مرزنشینان، ۱۱
نظام سطح‌بندی و ارجاع، ۱۰، ۳۶	مطالبات غیرجاری، ۶
نظام سلامت، ۹، ۳۶	معارف دینی، ۱۳، ۴۶
نظام کاداستر، ۱۲	معماری اسلامی - ایرانی، ۱۰
نظام ملی آمار، ۱۳، ۴۶	مقابله با تهدیدات، ۱۲
نظام ملی نوآوری، ۱۳	مقام معظم رهبری، ۱۵، ۳۱
نظام‌نامه پیوست فرهنگی طرح‌های مهم و کلان کشور، ۱۲	مقاوم‌سازی تأسیسات، ۷
نظریه‌پردازی، ۱۳، ۴۶، ۴۷	منابع مالی پایدار، ۱۰
نفت و گاز، ۶، ۷، ۲۲، ۲۴، ۲۶، ۳۲	مناطق، ۵، ۷، ۸، ۱۰، ۲۰، ۲۱، ۲۸، ۲۹، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۷، ۳۸
نقاط مداری کشور، ۹	۳۹
نقشه جامع علمی کشور، ۱۳، ۲۰، ۴۶، ۴۷	مناطق کمتر توسعه‌یافته و روستایی، ۷
نقشه مهندسی فرهنگی کشور، ۸، ۱۲	منزلت اجتماعی، ۷
	منطقه‌ای، ۵، ۷، ۸، ۱۰، ۱۳، ۲۲، ۳۴، ۴۱، ۴۳، ۴۸
	مهندسی، ۷

نهادهای عمومی غیردولتی، ۵

نهادهای فرهنگی دولتی و مردمی، ۱۲

نواحی و سواحل و جزایر کشور، ۷

نوآوری، ۱، ۱۳، ۲۰، ۳۰، ۴۰، ۴۶، ۴۷، ۴۸

نیروگاه‌های پراکنده، ۷

هنرمندان، ۱۲

هوافضا، ۸

هویت اسلامی - ایرانی، ۱۲

و

ورزش همگانی، ۱۰

۵

هدفمندسازی یارانه‌ها، ۷، ۲۰

